

75. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA

Sborník podle vzpomínek pamětníků

Zpracovala Marie Čonková

700 **MĚSTO KRYRY
1320 - 2020**

75. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA
Sborník podle vzpomínek pamětníků

Zpracovala Marie Čonková

Vážení občané,

osmého května oslavíme 75. výročí osvobození naší vlasti od nacistické nadvlády a rovněž ukončení 2. světové války v Evropě.

Při této příležitosti se naše město rozhodlo vydat Sborník k 75. výročí ukončení 2. světové války, a to podle vzpomínek několika našich občanů, kteří se na osvobození Československa podíleli a usadili se následně v regionu. Jedná se o bezmála devadesát vojáků 1. československého armádního sboru v SSSR, později obyvatel Kryr a obcí Běsno, Strojetice, Stebno.

Ve „Sborníku“ jsou upřímně vylíčeny nejen osudy některých obyvatel našeho města a vztahy občanů různých národností, ale i globální problémy konce čtyřicátých let a hrůzné následky, kterými 2. světová válka ovlivnila životy bývalých našich spoluobčanů, jejichž potomci mezi námi dnes žijí. Věříme, že „Sborník“ rozšíří okruh obecné informovanosti a stane se také jedním ze zdrojů poučení pro současnou mladou generaci.

S velkým entuziasmem „Sborník“ vytvořila paní Marie Čonková, premiantka bývalé školy v obci Běsno. Shromáždila dostupná fakta a zasadila je do dějinných souvislostí, byla inspirována rovněž vlastní rodinnou zkušeností a v neposlední řadě i láskou k obci svého dětství - Běsnu, potažmo i našemu městu, kde tráví důchodové roky. Patří jí za to uznání i dík, který v úvodu skromného knižního díla vyslovuji.

„Sborník“ budiž věnován uctění hrdinů, kteří položili svoje životy za svobodu Československa.

NIKDY NEZAPOMENE ME!

Miroslav Brda, starosta města Kryry

Je několik zásadních událostí v dějinách volyňských Čechů, které by neměly zůstat v povědomí pouze samotných protagonistů. Mezi historiky jsou tyto dějiny vcelku známé, ale k veřejnosti či do učebnic dějepisu se nedostaly. Jsou však nedílnou součástí naší národní historie z mnoha důvodů. Například vypálení české vesnice na Volyni - Českého Malína v roce 1943. Všichni velmi dobře známe osudy Lidic a Ležáků, ale osud Českého Malína byl možná ještě tragičtější. Připomínání podobných událostí není jen tématem z dávné historie, ale má spíše patřit k těm dějinným okamžikům, ze kterých bychom se měli poučit, aby se již nikdy neopakovaly.

Tak stejně se zapomíná, že Československo osvobodili i čeští vojáci jako příslušníci a příslušnice 1. československého armádního sboru. Současné debaty kdo skutečně osvobozoval, či ne, spory o památníky či jaká byla politická rozhodnutí na konci války - se většinou dělí na prosovětské či proamerické stanovisko. Nedivme se, když ani v učebnicích o československé zahraniční armádě toho moc nezjistíte. A právě součástí armádního sboru podle odvodních protokolů bylo minimálně 10 500 volyňských Čechů z počátečního 16 tisícového armádního sboru! Všeobecně je známo, že žádná jiná česká menšina kdekoliv na světě nepostavila do zbraně tolik mužů a žen na osvobození své vlasti, kterou znali většinou jen z vyprávění rodičů a prarodičů.

I v první válce vytvořili volyňští Češi celou jednu třetinu nově založené České družiny v Kyjevě. Nemusíme však hovořit jen o nich. Mnozí občané České republiky jsou potomci československých legionářů první války a mnohdy o tom neví. Podle hrubých odhadů může být každý jedenáctý Čech potomkem legionáře. Lidstvo rychle zapomíná na těžké časy a velmi rychle si zase zvyká na stabilitu, mír, blahobyt kdy můžete mít vše. V současné době, jelikož považujeme svobodu a bezpečnost za samozřejmost, se vytrácí úcta k historii, hrdinství stovek a tisíců padlých obyčejných vojáků, kteří pro nás tento blahobyt prakticky vybojovali (nebudeme-li se zabírat politickými tahy představitelů mocností, kteří jejich obětí pak využili).

I z tohoto důvodu iniciovalo naše sdružení vzdělávací projekt "Najdi svého válečného veterána", který přináší školákům hlubší pohled do válečných dějin s možností najít v nich i zapojení svých předků, seznámit se s osudy několika válečných hrdinů. Zjistit a získat další historické podklady z vojenských archivů o svých předcích, sousedech, hrdinech z obce, města nebo regionu. Poznání, že historie není jen o událostech a datech v učebnici, ale že se přímo dotýká mé rodiny a okolí přináší jiný pohled na jinak "zbytečný" dějepis. Tento projekt také podpořilo Ministerstvo obrany ČR.

Hledání svých kořenů, navštěvování míst, kde se předci narodili a kde bojovali, setkávání se a povídání si o historii svých rodin není jen otázkou či tématem potomků volyňských Čechů. Celkově roste zájem o své kořeny nebo chceme-li o genealogii či rodokmeny. Dle mého názoru jako historika, pedagoga, či matky - vědět o svých vlastních kořenech je důležité. Přispívá to k identifikaci osobnosti, je tu určitý vliv na zdravé sebevědomí jedince a tak trochu je to i o genetice, protože po svých předcích získáváme mnohé. Co však často kolem sebe slýchávám, berte jako námět: "Když jsme byli mladí, co nám vyprávěli naši rodiče nebo prarodiče, nás nezajímalo. A když jsme pak skutečně dospěli a našli čas na ty svoje kořeny, nebylo se už bohužel koho zeptat".

Ptejte se, dokud máte koho.

*Mgr. Dagmar Martinková,
předsedkyně Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel*

V letech 1868-1880 odešlo z Rakousko-Uherska na Volyň do carského Ruska přibližně 16 000 Čechů. Zde měli možnost levně zakoupit pozemky, avšak ty byly většinou porostlé staletými lesy, které museli vykácet a postupně změnit v úrodná pole. Češi podstatnou měrou přispěli ke zvýšení kulturní, a hlavně hospodářské úrovně Volyně. Naučili například ukrajinské obyvatelstvo hnojit půdu a rozšířili pěstování hospodářských plodin. Začali dokonce pěstovat chmel, který byl stejně kvalitní jako ten žatecký (některými podvodníky dokonce za něj vydávaný), přispěli k rozvoji sadaření a založili také řadu větších průmyslových podniků, jako například pivovarů. Pivovar Šmolík v Hlinsku Českém dokonce dodával své výrobky na carský dvůr. Po vypuknutí první světové války volyňští Češi rukovali nejen do carské armády, ale podíleli se na založení České družiny, která se stala zárodkem pro vznik čs. legií v Rusku.

Příslušníci této krajanské komunity nezůstali stranou ani v období druhé světové války. Jednotlivce nacházíme v čs. vojenských jednotkách na západě a Středním východě. Účastnili se například ústupových bojů ve Francii v roce 1940, podíleli se na obraně severoafrického přístavu Tobruk, působili v čs. letectvu ve Velké Británii a také se zapojili do bojů s Němci u francouzského přístavu Dunkerque v letech 1944-1945. Bojovali nejen v Rudé a Polské armádě, ale i v sovětských a polských partyzánských oddílech. Nejvíce jich však bojovalo v 1. čs. armádním sboru v SSSR.

První volyňští Češi vstupovali již do 1. čs. samostatného polního praporu v SSSR, který se formoval v Buzuluku od ledna 1942. Jednalo se o osoby vysídlené sovětskou vládou po obsazení západní části Volyně v roce 1939 do Kazachstánu, kde pracovaly v zemědělství. Několik volyňských Čechů přijelo do Buzuluku ze Sibiře, kam je sovětská vláda deportovala poté, co je označila za kulaky. Někteří volyňští krajané sloužili v Rudé armádě, nejen v bojových jednotkách, ale také v takzvaných Stavebních praporech (obdobu Pomocných technických praporů v ČSLA). Celkem do Buzuluku přišlo více než 75 volyňských Čechů. Prvního bojového vystoupení naší jednotky v prostoru ukrajinské vesničky Sokolovo se účastnilo 60 volyňských Čechů (včetně jedné ženy).

V průběhu reorganizace praporu na 1. čs. samostatnou brigádu v SSSR přicházeli další krajané. Jednalo se nejčastěji o osoby, které přijely do Buzuluku po odjezdu praporu na frontu, nebo již dříve, ale pro svůj zdravotní stav nebyly prozatím odvedeny. Počet "volyňáků" sloužících v 1. čs. samostatné brigádě odhadujeme na více než 80 osob. Většina z nich se pak v řadách této jednotky podílela na osvobození Kyjeva a pravobřežní Ukrajiny.

V první polovině roku 1944 byla 1. čs. samostatná brigáda přesunuta na Volyň, kde došlo k doplnění stávajících útvarů, a nakonec k rozšíření 1. čs. samostatné brigády na 1. čs. armádní sbor v SSSR. Jednotka mohla vzniknout jedině díky dobrovolnému vstupu volyňských Čechů.

Hromadný vstup volyňských Čechů všechny překvapil. Hlásili se nejen bývalí legionáři z první světové války, ale také osoby mladší osmnácti let - například patnáctiletí. Ti staří si věk ubírali, mladší zase přidávali. Často do jednotky vstupovalo více členů z jedné rodiny, jako například otec s dcerou, otec se synem, tři bratři. Výjimečně přicházely k odvodu celé rodiny, a to proto, že bylo potřeba pečovat o hospodářství. Celkem bylo odvedeno přes 9 000 mužů a více než 420 žen z celkového počtu asi 50 000 na Volyni žijících Čechů. Československý armádní sbor dohromady tvořilo přes 16 000 vojáků.

Krajané darovali jednotce potraviny, koně, vozy, postroje a také hudební nástroje, díky kterým mohla být zřízena hudba 3. čs. brigády. "Volyňáci" však nepřispívali jen materiálně - například na výzvu vojína Myšáka, jednoho z přeživších z nacisty vypálené obce Český Malín, byla zorganizována sbírka finančních prostředků na kolonu tanků a samohybných děl. Celkem se tehdy vybralo přes 600 000 rublů.

Většina volyňských Čechů se poprvé s nepřítelem střetla v prvních dnech Karpatsko-dukelské operace, a to při nepřátelském dělostřeleckém přepadu z 9. září 1944 v prostoru polských osad Machnówka a Wrocanka. Naše jednotky utrpěly velké ztráty, které postihly hlavně krajanské Čechy. Většina z nich neměla žádné bojové zkušenosti, a ocitla se poprvé v boji s nepřítelem zrovna v tak složité situaci, kterou nikdo nepředpokládal. Nemůžeme se proto divit, že řada z nich opustila pozice a začala pod vlivem paniky ustupovat. Převažovaly mezi nimi totiž osoby, které před příchodem do jednotky neabsolvovaly základní vojenský výcvik. Mnoho volyňských Čechů ten den přišlo o život, včetně jedné ženy. Jednalo se o Růženu Mrázovou ze Straklova Českého. V této kritické situaci ale nacházíme také příklady ohromné osobní statečnosti. Například ze stanoviště telefonní ústředny ve Wrocance, která dostala přímý zásah, telefonistky Věra Venigrová a Anna Morávková zachránily z hořícího domu cenný spojovací materiál. Takových případů bychom našli mnohem více. Později byli volyňští Češi svými veliteli hodnoceni jako vynikající vojáci.

Je nutné zdůraznit, že na rozdíl od ostatních příslušníků 1. čs. armádního sboru volyňští Češi bojovali a umírali za vlast, kterou drtivá většina z nich nikdy neviděla a znala ji jen z vyprávění prarodičů.

Kromě 1. a 3. čs. brigády v Karpatech působila také 2. čs. paradesantní brigáda, kterou do bojů v rámci Karpatsko-dukelské operace nasadili až 12. září. Později došlo k jejímu přesunu na Slovensko, kam přiletělo 1 739 příslušníků brigády, ze kterých bylo asi 240 volyňských Čechů. Po potlačení Slovenského národního povstání se 2. čs. paradesantní brigáda spolu s ostatními útvary přesunula do hor a přešla na partyzánský způsob boje. Situace volyňských příslušníků byla o to obtížnější, že pro nedostatečnou znalost slovenštiny a místních poměrů se (na rozdíl od slovenských vojáků) nemohli případně začlenit do občanského života a splynout tak s civilisty. Zůstali proto v horách až do příchodu sovětských a rumunských vojsk.

Po bojích v Karpatech došlo ke změně početního zastoupení v 1. čs. armádním sboru. Díky velkým ztrátám a příchodu slovenských nováčků se z volyňských Čechů, kteří dosud tvořili většinu, stala menšina. Přesto se aktivně zapojili do dalších bojů 1. čs. armádního sboru. Účastnili se bojů u Liptovského Mikuláše, bojů na Malé a Velké Fatře a osvobozování Moravy včetně bojů v rámci Ostravsko-opavské operace, které se účastnila 1. čs. samostatná tanková brigáda.

Po ukončení války se většina volyňských vojáků rozhodla zůstat v Československu. Jen několik osob se rozhodlo pro návrat k rodinám na Volyň. Se svými rodinami se nakonec většina příslušníků čs. vojenských jednotek vrátila do Československa. Osoby, které zde zůstaly, se soustředily v Žatci, kde vznikla Zvláštní vojenská skupina Žatec pod velením Jaroslava Perného. Tato jednotka měla mimo běžných vojenských úkolů zajistit usídlení volyňských vojáků. O službu v nově se tvořící armádě projevilo zájem jen několik stovek osob. Po vyhledání vhodných usedlostí začali volyňští Češi odcházet z armády, aby mohli na usedlostech hospodařit. Nebylo to pro ně jednoduché. Zemi svých předků znali jen z vyprávění a velmi si jí zidealizovali. Naráželi rovněž na nepochopení místních... Jednání o reemigraci se neustále protahovala, a tak bývalí vojáci sami hospodařili na svých usedlostech až do roku 1947, kdy se konečně setkali s rodinami.

Volyňští Češi představují jednu z několika českých krajanských komunit, které se zapojily do boje za osvobození Československa. Srovnáme-li ji však s dalšími českými enklávami, byl její přínos největší - její ztráty v čs. vojenských jednotkách v SSSR od roku 1943 do roku 1945 činily 1 287 osob, z toho 792 vojáků padlo, 226 zemřelo na následky zranění a 299 bylo prohlášeno za nezvěstné. Mnoho volyňských vojáků obdrželo za svoji činnost ve druhé světové válce vysoká československá, polská a sovětských vyznamenání. Jeden z nich, bývalý tankista Mikuláš Končický dokonce obdržel nejvyšší naše současné vyznamenání Řád Bílého lva II. třídy vojenské skupiny.

Bc. Roman Štér, Národní archiv Praha

Významným dnem pro Podbořany byl 9. květen 1945, kdy do Podbořan vstoupily jednotky 13. sovětské armády, konkrétně součásti 333. střeleckého pluku pod velením plukovníka Jakuba Alexejeviče Baběnka. Většina těchto jednotek postupovala dále do vnitrozemí, na delší dobu Podbořany obsadily teprve jednotky 33. střelecké gardové brigády v čele s generálem Lebeděnkem. Tyto oddíly pomáhaly mj. zajišťovat zbylé nacistické funkcionáře ve městě a z Podbořan odešly teprve na podzim 1945. Ve městě v té době už nebyla žádná větší německá vojenská jednotka - němečtí četníci i vojenská posádka město opustili 5. května.

Díky podpoře a autoritě sovětské armády mohl fungovat podbořanský revoluční národní výbor, první poválečný orgán místní samosprávy, ustavený dne 8. května 1945 z iniciativy Josefa Třísky ze Strojetic. Tento pamětník tvrdí, že Podbořany byly trvale obsazeny Rudou armádou až 13. května; dobu od 5. do 10., respektive 13. května označuje jako bezvládní vyplněné střety mezi podbořanskými Němci a pracovní nasazenými Poláky a Ukrajinci. Podbořanskou zvláštností ovšem byl ještě druhý revoluční národní výbor, který vznikl 9. května v Rakovníku. Z prvního národního výboru byla v červenci 1945 vytvořena místní správní komise, z druhého okresní správní komise - první orgán státní správy okresu. Prvořadým úkolem těchto samosprávných orgánů bylo alespoň částečně konsolidovat poměry nejen v samotných Podbořanech, ale i na území okresu. Hlavně se jednalo o zabezpečení klidu a pořádku. Na Podbořansku se v té době nacházelo mnoho pracovní nasazených dělníků (Rusů, Poláků, Ukrajinců), válečných zajatců, dezertérů a německých uprchlíků z východních oblastí, kteří utíkali před postupující Rudou armádou.

Na Podbořansko se vraceli nejen Češi, kteří museli v roce 1938 pohraniční oblasti opustit, z vnitrozemí přicházeli také drobní řemeslníci, živnostníci a bezzemci, mezi nimi mnoho dobrodruhů, podvodníků a zlodějů. Nebezpečí stále hrozilo i ze strany německého obyvatelstva. Němci žijící na Podbořansku byli postupně soustřeďováni v tzv. sběrných střediscích (jedno bylo zřízeno v Podbořanech, druhé v Jesenicích) a připravováni na odsun do Německa. Nepodařilo se ovšem ihned zajistit a odzbrojit všechny nacistické funkcionáře a velmi nebezpečná byla zfanatizovaná německá mládež. Během června 1945 některé části Podbořanska obsadila zvláštní vojenská jednotka, tvořená volyňskými Čechy - příslušníky československého zahraničního armádního sboru ze SSSR. Z těchto tzv. svobodovců se v obcích okresu ustavovaly dobrovolnické národní gardy, konající především noční hlídky. Poměry se ovšem uklidňovaly velice pomalu, bezpečnost mnohdy nemohli zajistit ani příslušníci bezpečnostních orgánů.

V poválečném vývoji Žatecka a Podbořanska sehráli důležitou roli Češi z ukrajinské Volyně. Jejich předkové z Rakouska-Uherska odcházeli do carského Ruska v letech 1868-1880 kvůli těžkým podmínkám v českých zemích a zvěsti o prosperitě v Rusku, kde bylo velké množství nevyužitých půd a celá řada dalších výhod. Kromě zemědělství se čeští přistěhovalci začali zabývat i dalšími činnostmi, jako byl průmysl, obchod a řemesla, v obcích byly zakládány školy, kostely, knihovny, rozvíjel se kulturní a spolkový život. Čeští přistěhovalci tak významně přispěli ke zvýšení hospodářské a kulturní úrovně v osazených územích. Za druhé světové války volyňští Češi vytvořili značnou část prvního československého armádního sboru v SSSR, v jehož rámci se účastnili osvobození Československa. Mladší z volyňských vojáků zůstávali příslušníky armády i po válce a jako zvláštní vojenská skupina byli dislokováni v Žatci. Část jich byla roztroušena v různých vojenských posádkách také na Podbořansku, Rakovnicku a Chomutovsku.

V jednotlivých posádkách se kromě plnění strážních úkolů v pohraničním území zároveň připravovali na možnost trvalého usídlení. V souladu s přísliby generála Ludvíka Svobody a prezidenta Edvarda Beneše se většina příchozích rozhodla zůstat v Československu a předpokládala brzký příchod svých rodin a dalších volyňských Čechů. Největší zájem projevovali právě o Žatecko, které jim svými přírodními poměry i pěstováním chmele připomínalo Volyň. Podle míst bydliště na Volyni se příslušníci vojenské skupiny Žatec rozdělili do 54 zájmových skupin, které provedly soupis uchazečů o přiděl půdy v ČSR z řad vojáků a civilistů. Vlastní usídlování volyňských Čechů-vojáků započalo v září 1945, k 31. prosinci téhož roku jich bylo usídleno na Žatecko již 650. Životní situace bývalých vojáků ale nebyla jednoduchá. Problém byl především v tom, že víc než třetina hospodářských usedlostí už byla obsazena dříve příchozími národními správci z vnitrozemí. Ti většinou před příchodem volyňských Čechů odvezli z usedlostí všechno, co se odvézt dalo, německé pracovní síly odeslali do sběrných táborů. Situace vojáků, kteří koncem října a začátkem listopadu přebírali usedlosti, byla pak zoufalá. Dodávky zemědělských produktů nebyly odevzdány, pohonné látky byly vyčerpány na celý rok, domácnosti byly vydrancovány. Vojáci z Volyně zůstávali na svých statcích osamoceni, někdy i deprimováni vývojem situace a odloučením od rodin.

Po skončení druhé světové války reemigrovalo do Československa 36 045 Čechů z Volyně, z nichž valná část se zabydlela zejména na Žatecku a Podbořansku. V našem regionu Kryry, Strojetic, Běsno a Stebno to bylo téměř devadesát příslušníků 1. československého armádního sboru, kteří zde našli svůj domov. Volyňských Čechů, usídlených v prvních letech po druhé světové válce v dnešním lounském okrese, je stále méně a bývalí vojáci Svobodovy armády opustili naše řady. Zůstali zde však potomci a právě jejich vstřícnost a ochota mi umožnila zaznamenat a připomenout si životní příběhy hrdinů, kteří se nikdy nesmířili s okupováním své vlasti a neváhali se zbraní v ruce bojovat za svobodný stát.

Marie Čonková, členka Českého svazu bojovníků za svobodu

VÁCLAV HÁLEK

(1904 - 1991)

Václav Hálek se narodil na Volyni 14. 8. 1904 v malé obci Smolárna, okres Verba, újezd Dubno v zemědělské rodině. Obec byla založena v roce 1885 a bydlelo zde 24 rodin. I v tak malé obci byla škola, kulturní dům, hasičský spolek, kapela a divadelní kroužek. Rodiče: otec Josef Hálek zemřel na Volyni, matka Anna Hálková (1882 - 1962) se vrátila do Čech. Sourozenci: nejstarší sestra zůstala na Volyni, jezdila do Běsna na návštěvu, sestra Anna (1910 - 1998) se provdala za Josefa Cupala z obce Pokosy a bratr Josef Hálek (1916 - 1976), který zůstal svobodný. Václav se vyučil kovářem, pracoval na hospodářství rodičů. Oženil se na Volyni s Antonií Křenčilovou (1918 - 1990), měli 3 děti, syna Václava ročník 1937, dceru Jiřinu ročník 1940 a poslední syn Josef se narodil v Čechách v roce 1950.

Václav byl odveden do 1. československého armádního sboru v Rovně 11. 4. 1944, z obce narukovalo do armády 23 osob, z toho 2 muži mladší 18 let. Sloužil u 5. dělostřeleckého pluku, hodnost svobodník. Absolvoval základní výcvik a zúčastnil se bojů u Krosna, na Dukle a na Slovensku. Byl raněn 17. 9. 1944 a léčil se do 25. 10. 1944. Když se při jedné dělostřelecké akci zaseklo dělo, a aby mohlo střílet, vlezl Václav pod dělo, strhnul pytel, kterým ho chladili, a výstřel mu poškodil sluch. Z jeho rodiny byli odvedeni i bratřenci Hálek Josef ročník 1916, který zemřel 1.10.1944 v Karpatech, dále Hálek Antonín Vladimír ročník 1903 a jeho švagr Cupal Josef Jan ročník 1919, kteří svou účastí při bojových operacích přispěli k osvobození své vlasti. Bojová vyznamenání: Čs. vojenská pamětní medaile se štítkem SSSR, Dukelská pamětní medaile, Medaile "Za vítězství nad Německem", ČSPB vyznamenání: Čestný odznak ČSPB, Pamětní medaile k 20. výročí osvobození a Pamětní plaketa k 50. výročí vzniku ČSR.

V roce 1947 reemigroval s rodinou, matkou a bratrem do své vlasti a usídlil se v obci Běsno, kde se zapojil do civilního života. Byla mu přidělena usedlost čp. 95, nejprve soukromě hospodařil, v padesátých letech vstoupil do JZD. Pracoval v rostlinné i živočišné výrobě, jezdil s koňmi. Manželka Antonie byla v živočišné výrobě, starali se o chod drůbežárny. Byl členem Českého svazu bojovníků za svobodu a aktivní i v dalších místních spolcích. Václav byl také hrobníkem v obci a staral se o údržbu hřbitova. K jeho velkým zálibám patřila hudba, měl příkladný vztah k manželce, rodině a dětem. V Běsně se usadila rovněž jeho sestra Anna Cupalová (1910 - 1998) s manželem Josefem (1910 - 1979) a synem Jiřím (1936 - 1955), kteří pracovali v zemědělství. Nejprve hospodařili soukromě a později v zemědělském družstvu. Rodina jejich dcery Miloslavy Bláhové žije v Kryrech.

Václav Hálek zemřel 17. 2. 1991 pouhé dva měsíce po smrti své milované manželky a jsou pochováni spolu v rodinném hrobě v Běsně.

Josef Hálek, syn

VLADIMÍR HORÁK

(1924 - 2007)

Vladimír Horák se narodil 24. 3. 1924 ve vesnici Sofievka v zemědělské rodině Josefa Horáka ročník 1886 a Emilie Kočové ročník 1892. Jeho dědeček Antonín Horák narozený v roce 1863 přišel na Volyň jako malý chlapec se svými rodiči Janem Horákem a Annou Sedláčkovou a sestrou Annou z podkrkonošské vesnice Horní Kalná u Jilemnice. Měl tři starší sourozence, bratry Emila a Alexandra a sestru Marii. Otec Josef Horák pracoval ve vesnickém výboru v roce 1940 za vlády Sovětů a pomáhal zachraňovat občany obce, byl nevině odsouzen a poslán do gulagu. Rodina ho více neviděla a veškeré intervence synů o repatriaci otce po válce byly i v roce 1947 bezvýsledné a brány jako vměšování do sovětských vnitřních záležitostí.

Vladimír absolvoval osmiletou školní docházku, pomáhal v hospodářství rodičů. Měl být nasazen stejně jako jeho bratr Alexandr na nucené práce v Německu, ale skokem z vlaku a útekem se zachránil a dlouhou dobu se musel skrývat. V této době v letech 1942 - 1944 byl zapojen do činnosti ilegální organizace "Blaník" až do nástupu do 1. československého armádního sboru 1. 4. 1944. Sloužil u 3. praporu jako automatčík a průzkumník, prošel bojovými akcemi u Dukly, na Slovensku (Liptovský Mikuláš) a utrpěl dvojité zranění s trvalými následky na zdraví. Po návratu z ruských nemocnic a doléčení byl v prosinci 1945 demobilizován a dekretem dostal zemědělskou usedlost ve Strojeticích, kam za ním v roce 1947 reemigrovala jeho matka a sestra Marie. Nejprve soukromě hospodařil, poté vstoupil do JZD. Byl válečný invalida a pracoval jako opravář zemědělských strojů v kovárně a také jako elektrikář a bezpečnostní a požární technik. 19. 2. 1950 se oženil s Vlastou Hamouzovou z Lašovic na Rakovnicku, která se po válce usídlila ve Strojeticích spolu s rodiči. Její otec Václav Hamouz byl v listopadu 1950 odsouzen za údajné hanobení a popuzování k nepřátelskému jednání proti republice, vše na základě udání. Horákovi měli 3 děti, Vladimíra, Danu a nejmladšího Miloše.

Nejstarší bratr Emil Horák narozený v roce 1913 vystudoval učitelský ústav a ještě na Volyni se oženil se svojí studentkou Emilií, 18. 3. 1944 vstoupil do 1. československého armádního sboru a v hodnosti poručíka prošel Duklou a dalším operacemi na území Československa. Těsně po válce v říjnu 1945 nešťastným výstřelem z pistole tragicky zahynul v Kolečovicích. Prostřední bratr Alexandr si po návratu z nucených prací v Německu vzal vdovu i s malou dcerkou a žili v obci Hořovičky. V řadách 1. československého armádního sboru bojovali i bratřenci Vladimíra Josef a Alexandr Horákovi, kteří se usídlili v obci Očihov.

Hned po válce v roce 1946 se stal Vladimír Horák zakladatelem sdružení zahraničních vojáků při Československé obci legionářské s názvem "Očihov", později předseda Československého svazu protifašistických bojovníků, místní organizace Strojetice až do své smrti. Působil jako člen OV SBS a několik let v KV SBS v Karlových Varech. Ochotně vyřizoval požadavky a žádosti členů a zúčastňoval se všech společenských a vojenských pietních akcí. Pracoval jako dlouholetý velitel požárníků ve Strojeticích, režisér a maskér ochotnického divadelního kroužku, v pobočce Červeného kříže, byl členem MNV a Svazu přátel volyňských Čechů. Velice rád maloval a skládal básničky. Za hrdinství během války obdržel celou řadu medailí a vyznamenání: Čestná medaile II. stupně ČSPB, Pamětní odznak za věrnost, Dukelská pamětní medaile, Jubilejní medaile k 50. výročí osvobození, Diplom Čsl. obce legionářské a celou řadu dalších ocenění. V roce 1996 byl povýšen do hodnosti podporučíka ve výslužbě. Po smrti manželky v témže roce zůstal sám, stále častěji se ozývala válečná zranění a nemoci. Zemřel v péči dcery Dany 21. 4. 2007 ve věku 81 let.

Vladimír Horák jako předseda Českého svazu bojovníků často jezdil na zájezdy po stopách a vzpomínkových místech druhé světové války. Byl se podívat i v rodné Sofievce na Volyni, odkud pro své potomky dopravil ořech, který na památku zasadili ve Strojeticích. Z návštěvy na Dukle v roce 1965 přivezl hrst dukelské hlíny, která byla umístěna do schránky pod pamětní deskou na budově bývalé školy ve Strojeticích.

Dana Stránská - Horáková, dcera, Strojetice

VÁCLAV KADLEČEK

(1904 - 1980)

Rodina Kadlečková původem pocházela z Benešovska, z obce Běleč. Na přelomu sedmdesátých a osmdesátých let devatenáctého století odešla rodina z tehdejšího Rakousko-Uherska do Ruska společně s dalšími téměř dvaceti tisíci Čechů. Rodina se usadila poblíž města Buderazh v obci Dubno, kde hospodařila na desítkách hektarů polí lesů a luk.

Dne 17. 1. 1904 se Václavu Kadlečkovi a Emilii Kadlečkové rozené Konvalinkové, narodil syn Václav. Mladý Václav pomáhal svým rodičům od útlého dětství na polích, které obdělávali. Vyučil se kovářem a tuto práci posléze také vykonával. V roce 1928 se seznámil se svou budoucí ženou Annou Benešovou, kterou si krátce po seznámení vzal. V roce 1931 se jim narodil syn Václav a o dva roky později dcera Emílie.

V roce 1944, přesněji 30. 3. 1944, byl můj děda Václav Kadleček odveden do 1. československého armádního sboru v Rovně. Ve válce děda jezdil s koňmi s vozem, vozil zásoby a staral se jako kovář o koně. Po skončení války v roce 1945 přišel se svým praporem až do Podbořan. Poté se vrátil zpět do rodného Dubna za manželkou a dvěma dětmi. V roce 1947 v druhé vlně tzv. reemigrace se volyňští Češi stěhovali zpět do své původní vlasti, mezi nimi byl i můj děda, babička, otec a teta. Ti stejně jako stovky dalších odjeli tzv. dobytčákem zpět do

vlasti svých předků. Čtyřčlenná rodina Kadlečkova přijela do Berouna a odtud pak podnikla rodina cestu s tehdejšími úředníky do severních Čech. Jednou z obcí, kterou navštívili, byly právě Kryry. Babička se velmi líbil zdejší kraj, chmelová oblast, a i proto se zde rozhodli dále žít. V Kryrech Václav a Anna obhospodařovali zakoupené pozemky a chovali hospodářský dobytek. Po kolektivizaci vstoupili oba do jednotného zemědělského družstva, kde až do doby odchodu do důchodu pracovali. Děda pracoval jako kovář a babička zprvu ve chlévě, pomáhala s chmelem a v pozdějším věku v JZD uklízela.

Děda Václav Kadleček byl členem Svazu protifašistických bojovníků, v Kryrech vykonával funkci kostelníka v pravoslavném kostele v dnešní Dukelské ulici, rád také rybařil, včelařil a destiloval ovoce, které pak rád rozdával svým přátelům. Přestože můj děda prošel druhou světovou válkou, nebyl to člověk, který by se tím chlubil nebo dával tuto skutečnost na odív, ba naopak velmi nerad o době války a bojů mluvil. O peripetiích válečného období začal se mnou hovořit až v roce 1976, kdy jsem sám nastoupil na základní vojenskou službu.

Děda Václav Kadleček umřel na Silvestra v roce 1980 a jeho smuteční ceremoniál byl doprovázen všemi vojenskými poctami, jak se na držitele třech medailí za zásluhy patří.

Václav Kadleček, vnuk, Kryry

JOSEF KŘÍŽ

(1927 - 1996)

Josef Kříž se narodil 21. 7. 1927 na Volyni v obci Zálesí na území dnešní Ukrajiny jako nejmladší ze čtyř dětí českým zemědělcům Antonínu Křížovi (1891 - 1969) a Marii (1894 - 1965) rozené Karáskové. Kořeny jeho rodiny sahají do východních Čech do obce Kratonohy - Nechanice u Hradce Králové, odkud předkové přišli spolu s dalšími rodinami a usídlili se nejprve na velkostatku v Hulči. V roce 1871 po rozvrstvení =výměně polí s mužiky dostali nabídku orné půdy a lesa vcelku v místech za lesem a založili zde obec Přemyslov, kterou později nazvali Zálesí. Byla to celá česká vesnice s českou školou postavenou vlastními silami, nacházel se zde kulturní dům, větrný mlýn, mlékárna, obchod, hasičský spolek, kapela a divadelní kroužek.

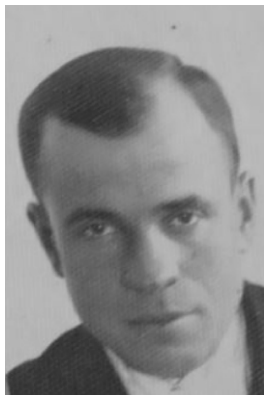
Sestra Věra ročník 1919 se provdala za Václava Filipa, který byl nasazen na nucené práce. Sestra Emilie provdaná za Alexandra Malého se narodila v roce 1921 a bratr Antonín v roce 1925. Otec Antonín, truhlář a stolař byl legionář, dne 20. 6. 1915 vstoupil ze zajetí z 26. záložního praporu rakousko - uherské armády do Československé legie v Rusku, jeho první útvar v legiích byl 2. pěší pluk. Za účast v legiích byl navržen na pamětní Zborovskou medaili z roku 1947. U příležitosti 100. výročí vzniku republiky v říjnu 2018 vnučka umístila do legiovlaku v Rakovníku jeho fotografii.

Josef měl základní vzdělání, českou jednotřídku v Zálesí, pracoval jako rolník. Narukoval do 1. československého armádního sboru 9. 5. 1944 v Rovně v necelých 17 letech, a aby mohl být odveden, uvedl dřívější datum narození. Po výcviku s ostatními dobrovolníky šel 23. 6. 1944 na frontu, byl zařazen do 3. brigády, ženijní prapor a jako ženista, specialista prošel Krosno, Duklu až na Slovensko. Při odstraňování munice na bojišti jako jediný přežil výbuch miny a utrpěl poškození sluchu. Při bojích u Liptovského Mikuláše měl těžké zranění nohy, celý duben roku 1945 se na Slovensku léčil a do konce války postupoval s armádou s průkazkou sedícího. Byl demobilizován 28. 12. 1945 v hodnosti četaře. Vyznamenání: Čs. vojenská pamětní medaile se štítkem SSSR, Dukelská pamětní medaile, Vyznamenání ČSPB, Pamětní plaketa k 50. výročí vzniku ČSR. Otec Antonín i bratr Antonín také narukovali v březnu 1944 do 1. československého armádního sboru, bratr jako důstojník byl na Dukle těžce raněn do nohy a po válce chodil s protézou. Žil s rodinou v Kolíně a zemřel náhle ve věku 55 let.

Otec Antonín se po skončení války vrátil na Volyň pro rodinu, Josef zůstal v republice a usídlil se v obci Běsno nejprve jako národní správce, poté na základě přidělové listiny na usedlosti čp. 74, kam za ním v roce 1947 reemigrovali i rodiče. Josef se seznámil s Marií Čičátkovou, která přišla do Běsna ze Slovenska na práci u sedláka, a v roce 1951 se s ní oženil. Narodili se jim 2 synové: Josef - ročník 1952 a Milan - ročník 1958. Zpočátku pracovali na svém hospodářství, děda truhlářil, babička byla v domácnosti. Po vstupu do zemědělského družstva Josef pracoval s koňmi, později jako traktorista a Marie v rostlinné i živočišné výrobě. Celá rodina měla jako společné záliby a koníčky hospodářství, chov domácích zvířat a péči o děti.

Josef Kříž byl od roku 1948 ve Svazu přátel Volyně a jako člen Českého svazu protifašistických bojovníků jezdil na zájezdy, navštěvoval Duklu a další pietní místa, dostával další vyznamenání. Ke konci života kulhal a zhoršil se mu sluch, ozvaly se následky válečných zranění. Dne 23. 11. 1996 v 69 letech umírá na zápal plic. O svých zážitcích, válečném nasazení, strastech a prožitých hrůzách na frontě ani on ani jeho otec nemluvili stejně jako ostatní spolubojovníci z řad volyňských Čechů.

Josef Kříž, syn, Běsno

VLADIMÍR MAZYLKIN

(1910 - 1944)

Vladimír Mazylkin se narodil na Volyni v obci Vrba (Verba), újezd Dubno 28.8.1910 v rodině Antonína Mazylkina. Rodiče měli kromě hospodářství i obchod v nedaleké vesnici Milči. Měl čtyři bratry, jeden byl v mládí zabit Ukrajinci. Vladimír chodil do školy ve Verbě a vyučil se obuvníkem. Rodiče brzy zemřeli a tak chlapci museli hospodařit sami. V roce 1936 se oženil se s Marií Cupalovou narozenou 4. 3. 1915 z nedaleké vesnice Redkoduby. Marie měla sestry Boženu a Františku a bratry Bohumila, Jaroslava a Josefa, otec Jan zemřel v roce 1937. Maminka Marie byla Františka rozená Knopová (1884 - 1954), přišla na Volyň jako malá z Mladějova v jižních Čechách. Během války několikrát zažila ve vesnici noční návštěvy banderovců, kteří vyžadovali naturální dávky pod pohrůzkou smrti, ale přesto to zvládla a naštěstí přežila. Manželům Mazylkinovým se v roce 1937 narodila dcera Růžena, v roce 1940 syn Bronislav, který zemřel v dětském věku na záškrť.

Vladimír narukoval do 1. československého armádního sboru 11. 4. 1944 v Rovně. Prošel základním výcvikem i prvními vojenskými zápasy a v úporných bojích na Dukle v Karpatech zemřel 1. 9. 1944. Spolu s ním byli odvedeni jeho bratr Karel Rašek (ročník 1915) a švagrové Bohumil (ročník 1915), Jaroslav (ročník 1919) a Josef (ročník 1910) Cupalovi, kteří došli s armádou generála Svobody až do Prahy. V řadách 1. československého armádního sboru sloužila jako zdravotní sestra nemocnice 1. brigády také manželka Bohumila Cupala Antonie Bílková - Cupalová (ročník 1922). Bohumil a Antonie Cupalovi bydleli ve Strojeticích a jsou zde jejich potomci.

Marie Mazylkinová s dcerou a matkou Františkou Cupalovou reemigrovala do Čech, usadila se s bratry Bohumilem a Jaroslavem ve Strojeticích, později dostala vlastní domek. Hospodařila soukromě a starala se o domácnost. Seznámila se s volyňským Čechem Konstantinem Mokřým, který byl rovněž příslušníkem 1. československého armádního sboru a po válce se usídlil ve Strojeticích. Dcera Růžena se vyučila švadlenou a v roce 1957 se provdala za Rudolfa Vašíčka. Má 2 syny, Pavla v Kryrech a Rudolfa ve Strojeticích. V roce 1982 ovdověla, je stále soběstačná a žije v domku ve Strojeticích. Jako členka Českého svazu bojovníků se zúčastňuje pietních akcí, uctila památku padlých na Dukle, pravidelně pročítá časopis Československé obce legionářské. Na svého zemřelého otce Vladimíra Mazylkina a pár společných let na Volyni vzpomíná i po tolika letech se slzami v očích.

Růžena Vašíčková - Mazylkinová, dcera, Strojetic

KONSTANTIN MOKŘÝ

(1917 - 2014)

Konstantin Mokřý se narodil 12. 5. 1917 na Volyni v malé obci Hájký, újezd Dubno. Byla to zemědělská vesnice, kde žilo asi 18 rodin, 72 osob. Prožil velmi těžké a neradostné dětství i mládí. Rodiče mu brzy zemřeli a sirotka si vzala do péče rodina Josefa Čapka ze Sofievky, kde sloužil na hospodářství až do začátku války. Měl dvě sestry a mladšího bratra, kteří zůstali na Volyni, a v devadesátých letech je asi dvakrát v Hájkách navštívil.

Narukoval do 1. československého armádního sboru 11. 4. 1944 v Rovně, 1. brigáda, 2. prapor, minometná rota, měl hodnost četaře. Prošel boji Krosno, Dukla, Slovensko, Morava. Byl raněn v bojích na Dukle a 35 % invalida. Nosil hlaveň děla, ta ho uhodila do zad, upadl a poranil si páteř. Ve stejné době zde zahynul velitel jeho brigády, Jaroslav Vedral - Sázavský, v důsledku exploze, když

jeho osobní automobil najel na minu. Zemřel jako jediný československý generál v přímém boji a na jeho památku je v Dukelském průsmyku umístěn nízký oválný obelisk s pamětní deskou. Bojová vyznamenání Konstantina: Československá vojenská pamětní medaile se štítkem SSSR, Dukelská pamětní medaile, Československá medaile "Za službu vlasti", Sovětská pamětní medaile "Za vítězství nad Německem" a další odznaky ČSPB. O válečných hrůzách moc nemluvil, říkal, nechtějte to vědět, u Svidníku tekla červená voda...S armádou došel do Přerova, byl přesunut do Prahy a dále sloužil u Zvláštní vojenské jednotky Žatec do 31. 12. 1945.

Dostal přiděl do obce Strojetic, kde se také usídlil. V padesátých letech začal žít s válečnou vdovou Marií Mazylkinovou, soukromě hospodařili, později Konstantin pracoval v JZD v rostlinné výrobě a také jako noční hlídač. Byl nesmírně pracovitý, jako lesní dělník převážel do lesa sazenice a vykonával další práce. V roce 1952 se narodil syn Vladimír, je ženatý, má 2 děti a 3 vnoučata. Konstantin Mokřý byl členem Svazu přátel Čechů z Volyně od roku 1948, dále členem ČSPB, ve Zpravodaji sdružení každoročně uveřejňovali blahopřání k jeho narozeninám. Navštěvoval všechny akce pořádané místními organizacemi, jezdil s odbojáři na zájezdy. Měl rád všechna svá vnoučata a hodně se jim věnoval. V roce 1996 ovdověl a navzdory zranění z války se jako jeden z mála dožil vysokého věku. Zemřel 23. 1. 2014 v 97 letech. Byl nejstarším a posledním příslušníkem 1. československého armádního sboru ve Strojeticích a jeho pohřeb proběhl se všemi náležitými vojenskými poctami.

Vladimír Mazylkin, syn, Strojetic

ANTONÍN PAŘÍZEK, proto presbyter

(1892 - 1981)

Antonín Pařízek se narodil 23. 8. 1892 v české vesnici Staré Teremno u města Luck na Volyni rodičům Janu Pařízkovi a Marii Pařízkové, rozené Braňkové. Rod Pařízků pocházel z Mladostova u Turnova, odkud posléze odešel na Volyň.

Po smrti otce, Jana Pařízka, zůstala matka Marie se šesti malými dětmi sama. Živilo je 6 morgů (cca 4 ha) polností, 40 kop chmele, ovšem zatížených několika sty rublů dluhů. Rodina tedy byla chudá, ale pracovitost, skromnost a moudré hospodaření matky pomohly tomu, aby všechny děti mohly chodit do školy.

Jelikož Antonín projevoval nezměrnou touhu po učení (a i k tomu velmi dobře zpíval), povšiml si ho pravoslavný farář a pomohl mu dostat se na Duchovní učiliště v městečku Maciov, kam nastoupil v r. 1903 a dokončil v r. 1908. Jako premiant učiliště byl v roce 1908 přijat do duchovního semináře v Žitomíru, kde studoval nejenom bibli a bohoslovecké vědy, ale i ruskou a světovou literaturu, matematiku, filozofii, psychologii, hru na kytaru, balalajku, housle a jazyky - němčinu, francouzštinu, řečtinu, latinu a starohebrejštinu. V pátém ročníku semináře byl nucen studium přerušit z důvodu prodělané tuberkulózy.

V roce 1913 se oženil s Marií Magdalénou Bátorovou a byl jmenován žalmistou církve v městě Ivnice Žitomírského újezdu, kde mimo svou duchovní činnost vedl i pěvecký sbor a na starost dostal i hospodaření nemocnice, vyučoval na církevní škole a v roce 1914 byl zvolen opatrovníkem rodin vojáků, kteří odešli do války nebo padli.

Na základě složení zkoušek dokončil duchovní seminář a byl v roce 1919 jmenován farářem ve vsi Holjatyn Dubenského újezdu, kde setrval se svou manželkou a třemi dcerami až do roku 1932. V tomto období postavil nový dům, novou církev, učil náboženství české děti ve škole v Novošulkách, prodělal tyfus, přežil bitvu Poláků a Rusů, pomáhal Ukrajincům neumřít hladu.

Aby to oba manželé měli blíže ke svým dcerám, které začaly navštěvovat ukrajinské gymnázium v Lucku, požádal otec Antonín o přeložení do rodného Teremna, což se stalo v r. 1932. Během svého působení v Holjatynu neustával ve své snaze o rozšíření pravoslaví na Volyni a stal se členem České Matice školské na Volyni.

Byl dlouhodobě v písemném styku s vladykou Gorazdem z Prahy, jakožto nejvyšším představitelem českého pravoslaví. Výsledkem toho bylo založení české pravoslavné mise, kdy každé prázdniny pravidelně přijížděl z Čech k otci Antonínovi otec ČERVIN (Dr. Ing. Václav Červin) a spolu pak organizovali bohoslužby po celém širokém okolí za doprovodu pěveckého sboru v čele s dcerou Annou. Otec Červin přivážel zprávy a knihy z Čech a volyňští Češi tak měli spojení se svou původní vlastí. Tato spolupráce byla zpřetrhána obsazením Československa v roce 1938 Němci.

Za 2. světové války se aktivně podílel na mobilizaci mládeže do československé vojenské jednotky (tzv. Legie Čechů a Slováků) pod vedením Ludvíka Svobody i tak, že rodina vyslala do armády nejmladší dceru, když otce samotného na jeho žádost do armády nepřijali. A tak se Antonín pustil do pořádání peněžních sbírek na podporu československé armády a zasloužil se o propuštění českých branců z polského vojska do československé armády, za což obdržel medaili "Za doblestnyj trud v Velikoj Otečestvenoj vojně 1941-45" a dále náprsní "Zlatý kříž".

Celé válečné období svou činností napomáhal zlepšení životních podmínek Čechů i Ukrajinců ve své farnosti. Rodina Pařízkova ukrývala před Němci židovskou rodinu a tím jim zachránila život.

Boj beze zbraně proti Němcům vedl i tím, že nechal včas zakopat zvony jednotlivých církví a místo nich se "zvonilo" na kolejnice. Zvony zůstaly zakopány až do Paschy roku 1944, kdy byly vyzvednuty a pro radost z blížícího se konce války zvonily 3 dny.

Citace ze "Vzpomínek Antonína Pařízka":

„2. srpna 1944 sovětská a naše armáda se vydala kupředu směrem na Berlín. Sledovali jsme, co se děje na frontě, jak vítězně pokračuje sovětská armáda k hranicím Československa, jak osvobozují naši vlast. Těšili jsme se, že brzo pojedeme do naší staré vlasti, odkud vyjeli naši rodičové do ciziny hledat kousek chleba. A to vše se splnilo. Válka byla ukončena slavným vítězstvím sovětské a naší armády. Přijela komise z Čech, všechno sepsali, dali nám vlaky, abychom mohli jet do Čech. 2. února 1947 vyjeli jsme prvním vlakem z Lucka!“

Po příjezdu do Čech se na čas usadili u nejmladší dcery, která s armádou L. Svobody dorazila do Žatce již v roce 1945. Otce Antonína následně přidělili na farnost do Podbořan, kde svou bohosloveckou činnost vykonával až do odchodu do starobního důchodu v roce 1967.

V tomto období se osobně podílel na rozšíření počtu pravoslavných církevních obcí v české eparchii a svým vlivem významně napomohl Pravoslavné církvi v Československu k získání autokefality od Ruské pravoslavné církve. Byl jmenován protopresbyterem Československé pravoslavné církve.

Za vydatné podpory své nejstarší dcery Anny vyučoval v okolních obcích náboženství a příkladně se staral o svou farnost a farníky, jež tvořili právě volyňští Češi.

Po odchodu na zasloužený odpočinek stále vykoval bohoslužby v církvi v Kryrech, kam se přestěhoval se svou manželkou a nejstarší dcerou na jaře 1968.

Zemřel 21. 3. 1981 v pozhnaných 89 letech v kruhu rodiny.

Celý svůj život věnoval tomu, aby pomáhal lidem věřícím i nevěřícím, své rodině, která mu vždy stála po boku a podporovala ho v jeho bohu libé činnosti, tomu aby šířil a naplňoval Slovo Boží a dával tak životní příklad lidem kolem sebe a všem svým žijícím i budoucím POTOMKŮM.

Za rodinu Kutnarovu a Melicharovu,

v hluboké úctě ke svým předkům zpracovala pravnučka Mgr. Jarmila Plavcová - Kutnarová

VLADISLAV PĚCHOTA

(1910 - 1993)

Pěchotovi patří k Volyňským Čechům, což jsou etničtí Češi, původně pocházející z Olomoucka. V letech 1868 až 1880 odešli z Rakouska-Uherska do carského Ruska, mezi dalšími téměř 16 tisíci Čechy. Tito naši předci a jejich potomci se usadili na Volyni. Důvodem jejich odchodu byly těžké životní podmínky v českých zemích a zvěsti o prosperitě v Rusku, kde bylo velké množství nevyužitých zemědělských půd. Carská vláda slibovala novým přistěhovalcům řadu výhod, mezi kterými bylo možnost levně koupit půdu a lesy. Další významná výhoda byla možnost náboženské svobody a víry.

Naši předci byli rolníci a zemědělci, kteří se usadili v lokalitách Rovno a Buderáž. Většina volyňských Čechů zakládala vedle ukrajinských vesnic svoje vesnice s názvy "český", aby alespoň tak vyjádřili sounáležitost ke své zemi původu. Příkladem je Český Malín, který byl vypálen 13. 7. 1943.

Kromě zemědělství se Pěchotovi zabývali i dalšími činnostmi, můj děda Ignác Šmíd vlastnil kovárnu a strojní dílnu. Spolu se ženou Ludmilou Šmídovou, rozenou Kubátovou měli tři dcery: Marii, Ludmilu a Irenu. V roce 1944 se Ignác a jeho dcera Marie stali obětí nočního přepadení a byli zavražděni banderovci.

Po této události se moje babička Ludmila Šmídová rozená Kubátová spolu s dcerami Ludmilou narozenou 1926 a Irenou narozenou 1929, rozhodly navrátit do Československa. Byly mezi prvními Čechy navracujícími se

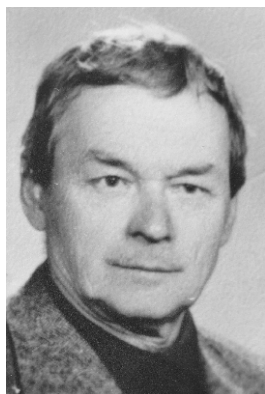
domů vlakovým transportem do Žatce, kde po válce docházelo k osidlování Sudet. Bohužel při této cestě se babička Ludmila nachladila a onemocněla zápallem plic, na který v květnu 1945, tedy téměř hned po příjezdu do Kryry, zemřela. Její dcera Ludmila, což je moje maminka, se ještě téhož roku provdala za mého otce Vladislava Pěchotu.

Můj otec Vladislav Pěchota ročník 1910 pochází z početné rodiny Pěchotů. Narodil se v Buderáži rolníkům Václavovi a Františce Pěchotové, rozené Doležalové. Měl 4 bratry. Františka nar. 1913, který padl při Karpatsko-dukelské operaci 25. 11. 1944, Václava a Josefa, kteří prošli válkou a usídlili se i s rodinami v Kryrech. Bratr Jan zemřel ještě na Volyni v roce 1943, údajně byl zabit banderovci. Všichni bratři Pěchotovi byli soukromými zemědělci. Spolu s nimi se do Kryry z Volyně přesunula i jejich matka Františka Pěchotová, rozená Doležalová, která byla v domácnosti, avšak v Kryrech pomáhala nemocným, věnovala se léčení.

V roce 1945 se otec oženil s mojí maminkou Ludmilou Pěchotovou rozenou Šmídovou a vychovali tři děti - mě, syna Vladislava, sestru Marii a bratra Jiřího.

Můj otec Vladislav Pěchota byl těžce zraněn při bojích na Dukle granátem do hlavy a byl postřelen na nohou. Ačkoli byla zranění vážná a vyžádala si doživotní následky, přežil a uzdravil se. Celý život pracoval v zemědělství a dožil se 83 let. Zemřel 17. 2. 1993 a byl pochován s patřičnými vojenskými poctami. Za obětavou činnost během války obdržel celou řadu vyznamenání, medaile a čestné odznaky.

Vladislav Pěchota, syn, Kryry

FEDOR SVISTÁK

(1913 - 1993)

Fedor Svisták se narodil 15. 2. 1913 na území Zakarpatské Ukrajiny v horské obci Broňka - Suchá, okres Iršava, v údolí řeky Boržavy v Karpatech, v tehdejší Československu. Pocházel z 11 dětí. Otec Ivan vykonával těžkou práci dřevorubce, káceli duby, které se dopravovaly ke zpracování úzkokolejnou lesní drahou na pilu ve vedlejší vesnici. Matka Marie se starala o domácnost a početnou rodinu, dětství a mládí Fedora a ostatních sourozenců nebylo lehké.

V roce 1938 sloužil Fedor na pevnostech v Chebu, při mobilizaci je odsunuli hlídat státní hranice s Maďarskem, kde probíhaly boje s nacionalisty. Po maďarské okupaci v roce 1939, aby nemuseli nastoupit do maďarské armády, utíká mladý Fedor spolu s bratry Petrem, ročník 1921, Vasilem, ročník 1906 a sestrou Marií, ročník 1919 stejně jako ostatní mladí muži a ženy z Podkarpatské Rusi, do Sovětského svazu.

Naděje v lepší budoucnost se brzy rozplynula, sovětské státní orgány je zatklý pro nedovolený přechod hranic a odsoudily na 10 let do pracovních táborů na Sibiři. Fedor a jeho dva bratři skončili v severovýchodní Sibiři, v komplexu pracovních táborů Dudinka -Norilsk, 400 km za polárním kruhem. V nelidské dřině v extrémních podmínkách gulagů stavěli nejsevernější železnici na světě na dopravu uranové rudy, sekali tajgu, pokládali potrubí, ale na rozdíl od tisíců dalších přežili. Tak jako ostatní spoluvězňové díky české diplomacii, která vyjednala vznik vojenské jednotky v Buzuluku, nastoupil Fedor Svisták 25. 2. 1943 spolu s bratry do jejich řad. Sloužil v 1. brigádě, nejprve u kulometné roty, poté u štábu, kde jako spojka předával ústní rozkazy na linii fronty a mnohokrát mu šlo o život. Prošel bojištěmi Buzuluk, Kyjev, Bílá Cerekev, Dukla, Liptovský Mikuláš. Konec války ho zastihl jako četaře u Zlína a do Prahy přijel koncem května 1945. Vyznamenání: Československý válečný kříž, Dukelská medaile "Za chrabrost" a další čestné odznaky ČSPB. Poslední vyznamenání " Řád Velké vlastenecké války II. stupně" převzal v roce 1990 na slavnostním shromáždění v Lounech. Jeho starší bratr Vasil položil svůj život 10. 9. 1944 na Dukle u obce Machnowka v Karpatech. Mladší bratr Petr útrapy války přežil a vrátil se do rodného domu na Ukrajinu, kde stejně jako jeho otec pracoval na pile, ale místo pražců vyráběl nábytek.

Po válce se Fedor rozhodl zůstat v osvobozené vlasti, zpočátku byl u Zvláštní vojenské skupiny v Žatci, která zajišťovala bezpečnost obyvatelstva. Koncem roku 1945 obdržel přidělovou listinu do obce Kryry, kde se od starousedlíků naučil hospodařit a rozumět práci s chmelem. Po vstupu do zemědělského družstva byl skupinářem v rostlinné výrobě a uznávaným chmelařem. I v důchodu se skupinou spolubojovníků chodil několik let utahovat chmelnice. Oženil se s Růženou Spurnou (1923 - 2012), v roce 1947 se mu narodil syn Zdeněk a v roce 1949 dcera Věra. Zemřel 6.4.1993 ve věku 80 let a rodina mu uspořádala důstojný pohřeb se všemi vojenskými poctami.

Marie Svistáková - Samorigová, sestra Fedora Svistáka, která byla po útěku před maďarskými fašisty rovněž několik let vězněna v gulagu ve Střední Asii, vstoupila do 1. československého armádního sboru 20. 7. 1944 v Kamenec Podolskij. Po příchodu do jednotky se musela stejně jako ostatní děvčata ze Zakarpatské Ukrajiny fyzicky zotavit. Dokázala si zachovat svůj život v tvrdých podmínkách lágru, byla ochotna se obětovat za svobodu své země a tak se velmi brzy vyrovnala s obtížemi vojenského života. Statečně bojovala proti společnému nepříteli po boku Sovětského svazu, který jí tolik ublížil. Sloužila u protiletadlového dělostřelectva, obsluhovala dělo a s armádou došla až do Prahy. Po válce byla usídlena v Kryrech, Bochově, Praze a Karlových Varech. Měla tři dcery, šest vnoučat a dvě pravnoučata. Byla válečná veteránka v hodnosti svobodnice, nositelka celé řady vojenských vyznamenání. Zemřela zanedlouho po svých 92. narozeninách 22.11.2011 a je pochována v Karlových Varech.

Zdeněk Svisták, syn, Kryry

JOSEF SVOBODA

(1927 - 1985)

Josef Svoboda se narodil 7. srpna 1927 v obci Zálesí - okres Zdolbunov SSSR. Měl dva sourozence, Václava a Marii. Oba jeho rodiče se narodili v Zálesí. Jeho otec, Václav Svoboda, ročník 1898, byl rolník a matka, Naděžda Svobodová, rozená Králíčková, ročník 1902, byla v domácnosti.

A několik údajů o jeho prarodičích: Jeho děda Václav, z otcovy strany, se narodil v roce 1868 v Zálesí. Byl rolník a babička Kateřina (rozená Tichá) se narodila v roce 1869 v Michnovce - okres Hradec Králové, byla v domácnosti. Jeho děda Jan Králíček, z matčiny strany, se narodil v roce 1865 a pocházel z Poličky - okres Svitavy a babička Marie Králíčková (rozená Havířová) se narodila v roce 1867 a pocházela též z Poličky.

Pan Josef Svoboda 25. března 1944, v necelých sedmnácti letech, byl odveden v Rovně na Ukrajině do armády generála Ludvíka Svobody a prošel s ní přes Duklu. Na Slovensku se léčil ze zranění. Za své působení v této armádě obdržel v srpnu 1945 poděkování od ministra národní obrany, generála Ludvíka Svobody a také vyznamenání: Československý válečný kříž, Dukelskou pamětní medaili, Čs. vojenskou pamětní medaili se štítkem SSSR a další čestné medaile Českého svazu bojovníků za svobodu. Demobilizován byl v hodnosti desátníka. Zarámovaná fotografie generála Ludvíka Svobody byla dlouhá léta na stěně v kuchyni.

Jeho bratr Václav jako čtrnáctiletý kluk zažil v době poválečného působení "banderovců" na Volyni velmi traumatizující zážitek a vážně psychicky onemocněl. Rodina pana Svobody, jako mnozí Češi na Volyni, se rozhodla vrátit do Čech a další důvod bylo i to, že se domnívali, že jsou v Čechách lepší lékaři, kteří nemocného Václava vyléčí. Václav se zde uzdravil, dospěl a byl odveden na vojnu. Zde se bohužel jeho nemoc obnovila a trvala do konce jeho života.

V roce 1947 se pan Josef Svoboda s rodinou přestěhoval do obce Běsno na Podbořansku, kde chtěli začít hospodařit na přidělené půdě. V létě 1947 začala pracovat v Běsně u sedláka jeho budoucí manželka Anna. Po jejich svatbě v roce 1949 se pan Svoboda rozhodl samostatně hospodařit a jeho otec, matka, bratr a sestra se přestěhovali do Kolečovic na Rakovnicku. V dalších letech vstoupil pan Svoboda do JZD, vystoupil z něj a opět do JZD vstoupil. Zde pracoval až do své smrti v roce 1985 jako mechanizátor a chmelař. Jeho velkým koníčkem byla myslivost a zahrádka. Se svojí manželkou vychovali tři děti.

Pan Josef Svoboda dlouhá léta vzpomínal na své rodiště na Volyni a velmi si přál Zálesí ukázat svým dětem, ale to se mu nikdy nesplnilo. "Tak dobré a velké třešně, jako u nás doma na Volyni, jsem tady nikdy neviděl". To byla jeho slova každý rok, na konci jara.

Ing. Josef Svoboda, syn, Běsno

VLADIMÍR SYNEK

(1923 - 1990)

Vladimír Synek se narodil v zemědělské rodině Antonína a Anny Synkové rozené Tenglerové v Novinách Českých na Volyni. Jeho dědeček Jan Synek patřil ke spoluzakladatelům obce, v roce 1870 přišel na Volyň z obce Prádlo u Nepomuku. Měl tři bratry a dvě sestry. Vychodil obecnou školu v Novinách. Otec brzy zemřel a tak se už od dětství musel věnovat práci v hospodářství. V roce 1938 nastoupil do učení do zámečnické dílny pana Anděla a vyučil se zámečníkem. V roce 1942 zemřela i matka a proto musel z dílny odejít pracovat do zemědělství. O usedlost a pole se starali spolu s bratry Václavem a Antonínem. Starší bratr Josef se oženil a sestra Antonie provdala, sestra Anna zemřela velmi mladá.

V dubnu 1944 hned při první příležitosti a dobrovolně vstoupil do Československé armády, jednotka 1. samostatné čsl. tankové brigády, 3. tankový prapor v SSSR pod velením generála Richarda Tesaříka. Po prodělaném výcviku se zúčastnil bojů: Krosno, Dukla, Nižný Komárnik, Sohrau, Loslau, Ratiboř, Moravská Ostrava, Olomouc až do Prahy, byl zraněn v boji u Dukly 29. 9. 1944 střepinami do pravé ruky. Obdržel vyznamenání: Československý válečný kříž z roku 1939, Československá medaile Za chrabrost před nepřitelem, Československá vojenská pamětní medaile, Sovětská medaile Za vítězství nad Německem. V čs. zahraničním vojsku sloužil do konce května 1945. Od 1. 6. 1945 vykonával mimořádnou činnou vojenskou službu ve Vojenské skupině Žatec až do prosince 1945 a v hodnosti rotného byl 8. 12. demobilizován. Bratři Antonín, Václav a Josef rovněž dobrovolně vstoupili do Československé armády a všichni tři přišli o život na podzim roku 1944 při osvobozování Československa v Karpatsko - dukelské operaci v krvavých a velmi těžkých bojích u Dukly a Machnówky. Vladimír jako jediný z bratrů Synkových boje na Dukle přežil. K uctění památky padlých volyňských Čechů byl v roce 1951 vybudován ve Staňkovicích u Žatce Pomník obětím 2. světové války a mezi jmény 48 vojáků, většinou občanů volyňské obce Noviny České a obcí blízkých jsou uvedeni i Josef, Antonín a Václav Synkovi. V 1. československém armádním sboru bojoval také manžel jeho sestry Antonie Jaroslav Libovický (1913 - 1977). Jeho bratranec Vladimír Libovický (1906 - 1984), který jako baletní mistr a překladatel působil od roku 1939 ve Švýcarsku, byl příslušníkem československých vojenských jednotek ve Velké Británii v bojovém nasazení spojař TB. Jako zázrakem a jenom díky zdravotnímu posudku známého lékaře se nestal obětí perzekuce vojáků západní fronty v rámci politických procesů, které probíhaly po Únoru 1948. Mohl se tak plně věnovat rozvoji kulturní práce mezi volyňskou reemigrací v poválečném Československu a především mládeži na Žatecku.

Po odchodu z vojenské služby se rozhodl Vladimír jako většina zahraničních vojáků zůstat v ČSR a usadil se ve Staňkovicích u Žatce, kde mu byla přidělena hospodářská usedlost jako náhrada za majetek na Volyni. Začal zde soukromě hospodařit nejprve sám a později se svou manželkou volyňskou Češkou Emilií Malou, se kterou se oženil v roce 1948. Narodily se jim 2 děti: Marie v roce 1949 a Antonín v roce 1953. V roce 1951 vstoupili do JZD, kde oba několik let pracovali. Ale zemědělské družstvo začalo mít brzy těžkosti vyplývající z chyb jeho vedení a museli se najít nepřátelé družstevního hospodaření. Státní bezpečnost obvinila 5 mladých zemědělců ze Staňkovic a v roce 1956 byl spolu s manželkou ve vykonstruovaném procesu odsouzen na 25 let vězení. Vladimír zde pracoval jako dělník, později jako svářeč a zámečník na úpravě rudy a byl podmíněčně propuštěn 9. 11. 1965. Obě jejich malé děti byly svěřeny prarodičům, kteří je vychovávali celých deset let. Po návratu z vězení zůstal pracovat jako zámečník v Uranových dolech v Příbrami až do odchodu do důchodu v roce 1981. Usadil se u rodičů své manželky v obci Běsno a později se přestěhoval k synovi do obce Kryry u Podbořan. Bylo mu 47 let, když v roce 1970 ovdověl. Vladimír se aktivně zapojoval do činnosti Svazu protifašistických bojovníků a Konfederace politických vězňů, stýkal se s krajany z Volyně a spolubojovníky z 2. světové války. Jeho koníčkem zůstala práce, i v důchodu pracoval jako brigádník, vypomáhal v zemědělství, zahradničil, houbařil a radoval se ze svých pěti vnoučat. Plné rehabilitace v roce 1991 se nedožil, zemřel náhle 29. 8. 1990 ve věku 67 let. Vladimír byl celý svůj život velmi statečný, nikdy ho nezlomili. Památka patří i jeho třem bratrům, kteří položili své životy za osvobození Československa.

Marie Čonková, dcera, Antonín Synek, syn, Kryry

IVAN TARČINEC

(1919 - 2000)

Před sto lety se na Podkarpatské Rusi ve vesničce Rokyty uprostřed hlubokých lesů, vysokých strání a průzračných jezer narodil v rodině rolníka syn, jemuž dali jméno Ivan. Kraj byl krásný, ale život nesmírně drsný. Osud připravil Ivanovi nejednu těžkou zkoušku. Již od útlého mládí musel tvrdě pracovat na poli i v lese. Ve 14 letech mu zemřel otec a celá tíha starostí o matku a pět mladších sourozenců dolehla na bedra nedospělého mladíka.

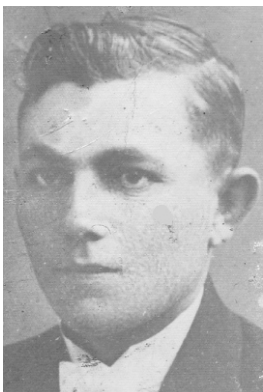
V roce 1939 Maďaři zabrali Podkarpatskou Rus a dvacetiletý muž utíká do Sovětského svazu. Zde byl zajat a odsouzen na tři roky nucených prací v lágru na severu Vorkuty. Nelidské podmínky, kruté mrazy, těžká práce, to vše se podepsalo na jeho zdraví. Proto byl v roce 1942 převezen do Střední Asie. V květnu 1943 odešel jako dobrovolník do Buzuluku, kde se pod velením generála Svobody tvořila československá vojenská jednotka. Po základním výcviku jej čekala dlouhá válečná cesta - z Buzuluku až do Prahy. Kyjev, Bílá Cerkev, zranění na Dukle, to jsou jen některé důležité momenty z tohoto období. Válečný kříž a medaile svědčí za všechno.

Po skončení války a demobilizaci se Ivan ocitl v oblasti Žatecka, tak jako mnozí jeho spolubojovníci. V Kryrech našel dům, třinácti hektarové hospodářství i dívku Marii, se kterou se v prosinci roku 1945 oženil. Z tohoto manželství se narodili 4 synové - Petr, Ivan, Miroslav a Jaroslav. Jako pracovitý a moudrý hospodář hospodařil nejprve na svém a po vzniku JZD na společném. Celá léta až do důchodu pracoval v zemědělství. Zastával funkci zootechnika i předsedy. Pole, louky, stáje, to byl jeho svět. Dlouholetou prací získal značné zkušenosti a stal se odborníkem v pěstování chmele. Mnohé chmelnice v Kryrech, Strojeticích i Běsně vznikaly pod jeho dohledem. Funkce, starosti o lidi a svěřené hospodářství byly na prvním místě, často na úkor rodiny. Mnohé jeho úlohy musela zastat manželka Marie s dětmi. Přesto jejich manželství vydrželo bezmála 55 let.

Po odchodu do zaslouženého důchodu se věnoval více svým zálibám. Rovnoměrně zasít obilí, naroubovat stromy, plést košíky, pracovat se dřevem, leccos opravit a vyrobit, to uměly jeho šikovné ruce. Jak šel čas, vlasy zbělely a sil ubývalo. Začaly se projevovat zdravotní potíže. Nejvíce bylo unavené srdce, vždyť toho tolik prožilo. Ve čtvrtek 12. října 2000 navečer dotlouklo. Podíváme-li se zpět, můžeme směle říct, že pan Ivan Tarčinec nežil nadarmo. Zplodil 4 syny, dočkal se pěti vnoučat a dokonce 2 pravnoučat. Celá jeho rodina stále těžce želí jeho odchodu.

Pan Ivan Tarčinec sloužil v řadách 1. československého armádního sboru 1. brigáda 1. prapor od 5. 6. 1943 do 5. 5. 1945. Rozkazem ministra obrany č. 91/2000 u příležitosti 55. výročí 2. světové války byl povýšen do hodnosti plukovníka. Obdržel dvakrát Čs. válečný kříž, Pamětní medaile "Za zásluhy", Dukelská pamětní medaile, Čestná medaile ČSSPB, Pamětní medaile k 40. výročí osvobození. Za pracovní výsledky Čestné uznání v roce 1954 a 1968, Řád rudé hvězdy v roce 1969, vyznamenání Za vynikající práci v roce 1971. 17. 8. 1960 se stal rytířem Chmelového řádu, který založil Jan Neohrožený. Vyznamenávají se jím všichni, kteří přispěli svou prací k rozvoji a blahu této ušlechtilé rostliny, pro výrobu piva tak důležité. Slavnostního pasování v Londýně se nezúčastnil, tehdejší úřady mu nepovolily výjezd do zahraničí. Vojenská uniforma Ivana Tarčince je uložena ve Vojenském historickém muzeu ve Svidníku.

Petr Tarčinec, syn, Kryry

MICHAL TOUŠEK

(1907 - 1944)

Michal Toušek se narodil 16. 10. 1907 na Volyni v obci Huleč Česká rodičům Marii Touškové rozené Rabové (1888 - 1964) a Antonínu Touškovi (1876 - 1920). Jeho dědeček Josef Rab narozený 1853 přišel na Volyň jako svobodný z Vysokého Mýta. Dědeček Václav Toušek narozený 1835 přišel z Dobříkova ve východních Čechách již s rodinou, manželkou Kateřinou Dvořákovou narozenou 1841 a čtyřmi dětmi, další potomci Michalův otec Antonín a jeho bratr Stanislav se narodili až v Hulči. Touškovi tvořili v Hulči velmi početnou a váženou komunitu, byli zemědělci nebo řemeslníci, praděda František Rab, původem obuvník, byl zvolen jako první starosta nově založené obce. Michal měl pouze jednoho sourozence, sestru Marii (1908 - 1991) provdanou Malou. Otec Antonín Toušek narozený 23. 4. 1876 byl legionář, do

československé legionářské armády se přihlásil 16. 4. 1916. Sloužil jako střelec 1. a poté 2. čs. střeleckého pluku Jiřího z Poděbrad v hodnosti četaře, obdržel vyznamenání křížem sv. Jiří IV., III. a II. stupně. V dubnu 1917 byl služebně poslán do Kyjeva jako vojenský delegát na 3. sjezd Svazu čs. spolků na Rusi a ve vojsku sloužil až do 5. 8. 1917. Po těžké nemoci otec 5. 11. 1920 umírá a o celý chod hospodářství a domácnosti se musely již od mládí až do dospělosti postarat děti s matkou. Sestra Marie se ve svých 21 letech v roce 1929 provdala za Antonína Malého ze Zálesí. Zde se také Michal seznámil se svojí budoucí manželkou Anastázií Malou (1913 - 2003), sestrou svého švagra Antonína, se kterou se dne 4. 6. 1933 oženil. Mladá rodina žila v Hulči na zemědělské usedlosti spolu s matkou, kde hospodařili. Narodily se jim 2 děti: v roce 1934 syn Emil a v roce 1937 dcera Marie. Michal Toušek vstoupil do řad 1. čs. armádního sboru v Rovně dne 18. 3. 1944. Prošel základním výcvikem a dne 9. 5. 1944 v polském městě Torczyn zemřel v sovětské polní nemocnici po zranění od letecké pumy při náletu ve věku pouhých 37 let. Je pohřben na Volyni na hřbitově v Hulči.

Válečná vdova Anastázie Toušková s dětmi a matkou svého manžela Marií Touškovou v roce 1947 reemigrovala do Československa a usídlila se spolu s rodinou svého bratra Antonína Malého v obci Běsno. Celý svůj život pracovala v zemědělství, veškerý svůj volný čas věnovala nejprve svým dětem, později svým vnoučatům a dožila se úctyhodných devadesáti let. Znovu se neprovdala, ctěla památku svého manžela, byla členkou ČSPB. Potomci Michala a Anastázie Touškových žijí v Kryrech.

V řadách 1. československého armádního sboru bojovali také bratrance Michala Touška a položili své životy za naši svobodu. Byli to Jan Toušek (1908 - 1944), Rostislav Toušek (1921 - 1945), Jiří Rychna (1927 - 1944), Antonín Stárek (1922 - 1944) a Alexandr Hora (1926 - 1944). Nadporučík Josef Toušek (1919 - 1995), bývalý voják Rudé armády, od dubna 1942 příslušník čs. jednotek v SSSR, účastník bitvy u Sokolova, velitel 5. roty 3. tankového praporu 1. samostatné tankové brigády, nositel celé řady nejvyšších vyznamenání, po válce zůstal v armádě a byl dne 8. 5. 1995 jmenován do hodnosti generálmajora. Jeho životní dráha je zachycena v nové knize "Československé vojenské jednotky na východě" vydané k 75. výročí Karpatsko - dukelské operace.

Rodina Touškova a Eisenhammerova, Kryry

ANTONÍN MALÝ

(1902 - 1967)

Antonín Malý se narodil 11. 7. 1902 na Volyni v obci Zálesí do početné rodiny Josefa Malého (1874 - 1934) a Antonie Douděrové (1876 - 1970). Jeho dědeček Jan Malý narozený 1832 přišel na Volyň s manželkou Annou Maršíkovou z obce Vodranty u Čáslavi a dědeček Josef Douděra narozený 1841 přišel s manželkou Annou Zoufalou z obce Korotice u Kutné Hory. Antonín měl 7 sourozenců: bratra Vladimíra a sestry Annu, Olgu, Marii, Žofii, Anastázií a Emilii. Antonín absolvoval sedm tříd obecné školy a poté jako malozemědělec hospodařil v místě svého bydliště na Zálesí. V roce 1929 se oženil s Marií Touškovou a o rok později se jim narodila dcera Emilie (1930 - 1970). Manželé si postavili dům v nedaleké Mizochi spolu s rodinou své sestry Žofie Kubelkové. V době 2. světové války se na území západní Ukrajiny střídaly vlády a i když do ledna 1944 byla obec okupovaná hitlerovskou armádou, Antonín Malý stále hospodařil. Po osvobození území sovětskou armádou dobrovolně vstoupil do 1. čs. armádního sboru dne 15. 6. 1944, 3. brigáda, 4. dělostřelecký pluk a zúčastnil se všech bojů počínaje v okolí Lucka - Torczyn přes Duklu na Slovensko až do Čech v hodnosti svobodníka. Byl raněn do hlavy dne 15. 3. 1945 v bojích o Liptovský Mikuláš v obci Jalovec, ke svému útvaru se vrátil již do Prahy a demobilizován byl 2. 8. 1945. Za bojové zásluhy a hrdinství obdržel Čs. válečný kříž, Medaili za chrabrost, Čsl. pamětní medaili se štítkem SSSR a zahraniční vyznamenání Poběda nad Germanií.

Po demobilizaci odjel Antonín ke své rodině na Volyň, v roce 1947 opět jako reemigrant se přesídlil do Československa a usídlil se v obci Běsno. Neměl žádné hospodářství, pracoval dva roky u místních sedláků a částečně v lese. V roce 1949 dostal hospodářství 4,5 ha, které obhospodařoval jeden rok a v roce 1950 vstoupil do JZD v Běsně. V polovině padesátých let byla rodina jeho dcery Emilie provdané za Vladimíra Synka, volyňského Čecha, postižena politickým procesem. Antonín Malý spolu s manželkou Marií se téměř deset let starali o dvě malá vnoučata Marii a Antonína, které společně vychovali. Když se konečně celá rodina sešla, štěstí netrvalo dlouho. 8. 9. 1967 Antonín Malý zemřel na následky pádu s patra ve stodole a byl pohřben se všemi vojenskými poctami na hřbitově v Běsně.

Vladimír Malý (1904 - 1994), mladší bratr, byl také příslušníkem 1. čs. armádního sboru, vstoupil do armády spolu s Antonínem a jako dělostřelec v hodnosti svobodníka s ním prošel celou frontou. Zúčastnil se bojů v Dukelském průsmyku i dalšího osvobození Československa a za svou činnost během války obdržel celou řadu bojových vyznamenání. Po reemigraci se usídlil v Kryrech, kde žijí jeho potomci.

Marie Čonková a Antonín Synek, vnukové Antonína Malého, Kryry

VÁCLAV VAŠEK

(1918 - 2016)

Václav Vašek se narodil 20. 11. 1918 v obci Noviny České, okres Mlynov, SSSR v zemědělské rodině Josefa Vaška a Pavlíny Millerové. Oba rodiče i prarodiče pocházeli z Novin Českých, carského Ruska, kam odešli jejich předkové z tehdejšího Rakouska - Uherska v roce 1870 za vidinou prosperity, možnosti levně nakoupit zemědělskou půdu a lesy, možnosti náboženské svobody, víry a práva na národní školství a vlastní samosprávu.

Jeho otec Josef ročník 1894 byl rolník, matka Pavlína ročník 1896 v domácnosti. Měl dva sourozence, starší sestru Marii a mladšího bratra Jaroslava. Jeho praděda Antonín Miller patřil k zakladatelům obce Noviny České a byl po určitou dobu i starostou obce. Brzy po ukončení základní školy se Václav zapojil do práce v zemědělství s rodiči, nejprve soukromě, později po kolektivizaci museli vstoupit do kolchozu. Jeho velká láska bylo divadlnictví, hrál divadlo již jako dítě na Volyni a tato obliba mu zůstala. Při Osvětové besedě Kryry pracoval od roku 1957 divadelní soubor, kde pan Vašek ochotničil a nacvičená představení hráli i mimo obec v okolních vesnicích.

Pan Václav Vašek vstoupil do armády do 1. čsl. armádního sboru 18. 4. 1944 v Rovně, byl v bojové jednotce 1. brigády, 1. prapor jako spojař, prošel výcvikem v Rumunsku a v bojích před Duklou utrpěl vážné zranění. Vrátil se domů na zdravotní dovolenou a než se uzdravil, válka skončila. Obdržel několik vojenských vyznamenání, pamětní medaile, čestné odznaky a byl jmenován do hodnosti rotný.

V roce 1946 se oženil s Annou Novákovou z Moskovštiny a měli dvě děti. Ještě na Volyni se jim narodila dcera Dobromila, do Čech se vraceli v roce 1947 s dcerkou v kolébce, syn Vlastimil se narodil až v Čechách v roce 1949. Rodina se usídlila na Podbořansku nejprve v Letově a potom v Kryrech. Jako zemědělec zde soukromě hospodařil, v padesátých letech musel vstoupit do JZD, kde pracoval v rostlinné výrobě a obsluhoval zemědělská vozidla až do odchodu do důchodu. Ve svém volném čase se věnoval zahrádce, rád rybařil, hrál na harmoniku a vozembouch.

Václav Vašek byl aktivním členem Českého svazu bojovníků za svobodu a Československé obce legionářské. Do armády rukoval s Josefem Holcem, podplukovníkem, válečným veteránem, legendou 2. světové války, který za svou činnost obdržel 25 vyznamenání a byl navržen na nejvyšší státní vyznamenání. Oba se znali z Novin Českých a vzájemně se navštěvovali v Žatci i v Kryrech. Pan Vašek se také pravidelně účastnil vzpomínkových setkání pořádaných k významným výročím a bojovým vystoupením československých vojenských jednotek a v posledních letech pietní akce absolvoval i na invalidním vozíku. Patřil k nejstarším žijícím účastníkům bojů 2. světové války v našem regionu a přes všechny válečné útrapy a těžkou práci zemřel ve věku nedožitých 98 let 4.4.2016. Rodina mu vypravila důstojný pohřeb se všemi vojenskými poctami.

Pan Václav Vašek celý život vzpomínal na své dětství a mládí prožité na Volyni a byl se na svoji rodnou obec jednou podívat. Jenomže dům po dědečkovi, ve kterém se narodil a ve kterém bydlel, už nestál.

Vlastimil Vašek, syn, Kryry

ALEXANDR VYHNÁLEK

(1924 - 1975)

Alexandr Vyhnálek se narodil 12. 6. 1924 v obci Buderáž na Volyni jako nejmladší syn do početné rodiny Jana a Marie Vyhnálkových. Jeho otec ročník 1876 byl vážený rolník, obecně činný, byl ve vedení České matice školské a několik let starostou obce, matka Marie ročník 1887 byla v domácnosti. Měl celkem sedm bratrů a dvě sestry. Nejstarší bratr Václav nar. 1897 z prvního manželství byl legionář, sloužil u 2. střeleckého pluku Čs. legie v Rusku a za druhé světové války bojoval v řadách 1. československého armádního sboru. Do armádního sboru v roce 1944 narukoval také Alexandr a jeho bratři Alois ročník 1920, 1. brigáda, 1. letecký pluk, Jan ročník 1912, 1. brigáda, minometná rota a František ročník 1906, 1. pěší brigáda. Bratr Josef ročník 1918 sloužil v sovětské armádě. František Vyhnálek byl skvělým muzikantem a kapelníkem, buderážská kapela byla známá v celém širokém okolí. V těžkých bojích na Dukle byl zraněn a zemřel v září roku 1944.

Alexandr Vyhnálek utrpěl v bojích Karpatsko - dukelské operace zranění a před smrtí ho uchránilo to, že se mu podařilo zakopat několik vrstev do země. Byl minometčík i průzkumník, při jednom nočním výkonu služby přímo narazil na německou armádu, nemluvil, jenom pokašlával a nenápadně se přesunul přes les. Při jiném útoku se dostal do stodoly a pomáhal zde dělostřelci, a když se blížila útočící armáda, zahrabali se před kulkami do slámy, než se vlastní ustupující armáda vzchopila k boji a podnikla protiútok. Jeho příběhy z války zaznamenal také autor volyňské literatury pan Václav Širc ve svých válečných dílech. Za zásluhy v bojích dostal vyznamenání: Čsl. válečný kříž, Dukelská pamětní medaile, medaile Za zásluhy a Za vítězství nad Německem, pamětní medaile Čsl. armáda v zahraničí, medaile 30. výročí osvobození Československa a další.

Po skončení války sloužil v armádním posádkovém oddílu ve Velečíně, zde se seznámil se svojí manželkou Miluškou Roubíčkovou a 13. 9. 1947 se s ní oženil. Usadil se v Kryrech na statku, kam za nimi přijeli rodiče a další rodiny bratrů a zpočátku soukromě hospodařili. V padesátých letech vstoupili do JZD. Alexandr byl nejprve traktorista, poté absolvoval hospodářskou školu v Podbořanech, stal se zootechnikem, budoval hospodářské objekty v obci. V roce 1973 byl zvolen předsedou družstva a v této funkci pracoval až do své předčasné smrti v roce 1975. S manželkou vychovali dvě děti, syna Richarda a dceru Alexandru. Paní Miluše Vyhnálková byla laskavá a hodná maminka, ale také velmi silná osobnost, která vždy stála za svým manželem, ať to byly politické nebo pracovní záležitosti. Posléze pracovala jako knihovnice v Kryrech a za svoji práci a veřejnou činnost získala celostátní ocenění.

Pan Vyhnálek rád rybařil, miloval hudbu, hrál na citeru, věnoval se myslivosti, dělal hospodáře v mysliveckém spolku a zastával řadu dalších funkcí v organizacích. V roce 1967 spolu s dalšími členy Českého svazu protifašistických bojovníků stál za pozváním generála Ludvíka Svobody na letní mírovou slavnost do Kryr. Měl hodně přátel, zaplňovala ho práce, znal svoji diagnózu, ale neměl čas se léčit. Nejsmutnější chvíle byly, když se při dočesné před odjezdem do nemocnice loučil s přáteli, nechal si zahrát svoje písničky, zpíval a tancoval. Dobře věděl, že tentokrát ta jeho bitva neskončí vítězstvím. A tak následky válečných zranění a obětavá práce pro společnost si vybraly daň nejvyšší, jeho mladý život. Dušan Krivský, čestný občan města Kryry, ve své knize "Ked na chmel, tak do Kryr" velmi pěkně popisuje spolupráci s panem Vyhnálkem během chmelových brigád a jeho zásluhy. Na pohřeb přijel spolu se smuteční delegací ze senického okresu.

Richard Vyhnálek, syn a Alexandra Gižynská, dcera, Kryry

ALEXANDR ŽÁČEK

(1923 - 1971)

Alexandr Žáček se narodil 20. 6. 1923 ve vesnici Sofievka, okres Vrba na Volyni otci Alexandrovi a matce Barboře, rozené Kněbcortové v zemědělské rodině. Měl 4 bratry Vladimíra (1912), Josefa (1920), Antonína (1925) a nejmladšího Rostislava (1929) a 2 sestry Marii provdanou Ptáčkovou a Milenu provdanou Vondrákovou. Matka brzy zemřela, někdy kolem roku 1930 a tak hodně jejích povinností přešlo na otce a starší děti. Alexandr se vyučil sedlářem a vypomáhal v hospodářství. Obec Sofievka byla převážně zemědělskou s ponejvíce samostatně hospodařícími rolníky, pěstoval se zde

chmel a cukrová řepa, 106 osob se zúčastnilo bojů za druhé světové války v armádě generála Ludvíka Svobody, 6 osob bylo v Rudé armádě a 20 osob padlo během války.

Také Alexandr 11. 4. 1944 dobrovolně narukoval do 1. československého armádního sboru, 3. pěší prapor. Ve funkci velitele družstva sloužil u kulometu s mladším bratrem Antonínem, a když při útoku ustupovali, nestačil uklidit kulomet a dostali trest. Boji v Dukelském průsmyku prošli v trestanecké rotě. Alexandr byl těžce raněn, měl šestkrát prostřelený krk a roztrženou nohu od střepiny. Po vyléčení pokračoval s armádním sborem dál a došel až do Prahy v květnu roku 1945. Vojenskou službu vykonával do 13. 12. 1945, kdy byl demobilizován. Za svoji účast v bojích druhé světové války obdržel několik válečných vyznamenání. Po válce se usídlil v obci Strojetic, soukromě hospodařil a nejmladší bratr Rostislav mu vypomáhal. Ostatní sourozenci spolu s otcem Alexandrem se usadili v nedalekém Očihově, bratři Josef a Antonín byli také v 1. československém armádním sboru, bratr Vladimír byl totálně nasazený na práce Německu, manžel sestry Marie Antonín Ptáček padl 13. 9. 1944 v Karpatech. Alexandr se seznámil s Jarmilou Strychovou, která do Strojetic přišla s rodiči z Kaceřova na Plzeňsku, a v roce 1947 se vzali. Narodili se jim 2 synové, Miroslav v roce 1948 a Josef v roce 1950. V padesátých letech museli vstoupit do JZD, manželka pracovala v živočišné výrobě i na poli, Alexandr šil postroje na koně, měl nejprve dílnu doma a později v družstevní kovárně.

Alexandr velmi miloval svoji práci a velice sedlářství rozuměl, byl mistr svého řemesla. Obejmul koně, neměřil a udělal postroj. Tak si to přesně pamatuje jeho mladší syn Josef, který mu často pomáhal. K zálibám pana Alexandra patřilo včelařství, měl velké včelíny a také myslivost. O válce a svých vojenských útrapách stejně jako ostatní volyňští Češi nevyprávěl. Po vyšetření lékařskou komisí byl v roce 1957 uznán neschopným vojenské služby, hlásila se těžká zranění utrpěná během války. Později v důsledku těchto zranění těžce onemocněl, dva roky se neúspěšně léčil a dne 23. 5. 1971 podlehl zákeřné nemoci ve věku pouhých nedožitých 48 let. Rodina uspořádala rozloučení s panem Alexandrem se všemi vojenskými poctami. Podle vyznamenání můžeme vyjmenovat všechny jeho bojové zásluhy, ale nemůžeme vyčíslit všechna ta strádání a odříkání, kterými celou frontu procházel.

Josef Žáček, syn, Strojetic

ANTONÍN ŽÁČEK

(1926 - 2011)

Antonín Žáček se narodil 5. 1. 1926 v obci Sofievka, okres Vrba na Volyni v početné zemědělské rodině rodičům Alexandru Žáčkovi a Barboře Kněbcortové jako předposlední z 5 synů a 2 dcer. Matka zemřela, když mu bylo 5 let a tak se museli o chod domácnosti a hospodářství starat také starší sourozenci. Odkud přišli předkové Žáčků na Volyň nevíme, ale stejně jako ostatní první osadníci odešli z Čech zejména za vidinou příznivé ceny půdy, v duchu hesla "Za chalupu grunt", které Čechy z Rakouska - Uherska v letech 1866 - 1880 přilákalo do carského Ruska. V Sofievce byly dvě školy, česká národní a střední ukrajinská, které Antonín spolu s bratry Alexandrem (1923) a Rostislavem (1929) navštěvovali a současně pomáhali otci na polích a v domácnosti.

Když začala válka, měl jít na nucené práce do Německa, ale podařilo se mu dvakrát utéct, na rozdíl od bratra Vladimíra (1912), který byl totálně nasazen. 11. 4. 1944 byl v Rovně odveden do 1. československého armádního sboru spolu s bratry Alexandrem a Josefem a celou řadou dalších dobrovolníků ze Sofievky. Antonín sloužil u kulometu a v bojích na Dukle byl těžce raněn. Odvezli ho na léčení do nemocnice do Ruska, ale zranění bylo vážné a na frontu už se nevrátil. Ke konci války ho přesunuli na maďarsko - rumunské hranice, kde hlídali dobytek. Mezitím se bratři usídlili v obci Očihov, začali po něm pátrat a také mu vyřídili doklady totožnosti ztracené při zranění. Tak se v letech 1946 - 1947 Antonín také usadil v Očihově nejprve na Račíně a později v usedlosti č. 62. Zpočátku soukromě hospodařil a v padesátých letech vstoupil do JZD. Oženil se v roce 1949 s volyňskou Češkou Annou Kernerovou (1926 - 2008) z obce Hájký a měli 2 syny, Miroslava ročník 1950, který žije v Kryrech a Stanislava ročník 1960, bydlí v Kadani. Manželé Žáčkovi celý život pracovali v družstvu,

Antonín jezdil s koňmi, později s traktorem a Anna byla v rostlinné výrobě. K jeho zálibám patřilo včelařství a práce na zahradě, podle pamětníků to byl milý, veselý a usměvavý člověk se smyslem pro legraci a ve vesnici velmi oblíbený. I po smrti manželky v roce 2008 byl zpočátku soběstačný, staral se o dům i zahradu, později byl v domově důchodců a ke konci života u syna Miroslava v Kryrech. Antonín Žáček zemřel 6. 12. 2011 ve věku požehnaných 86 let.

Antonín Žáček byl aktivním členem Českého svazu bojovníků za svobodu, účastnil se shromáždění v Žatci, jezdil na Duklu a na všechny vojenské pietní akce. Na svoji válečnou cestu v řadách příslušníků Svobodovy armády nikdy nevpomínal bez slz. Za neohroženou činnost, hrdinství a zranění během druhé světové války obdržel deset nejvyšších vojenských vyznamenání. To nejcennější dostal těsně před svou smrtí 11. 11. 2011 a to rozkazem ministra obrany ČR na podkladě ustanovení zákona o válečných veteránech u příležitosti Dne veteránů: jmenování do vojenské hodnosti nadporučíka ve výslužbě. V zastoupení a s hrdostí ho přebíral z rukou nejvyšších státních představitelů v Praze na Vítkově jeho syn Miroslav.

Miroslav Žáček, syn, Kryry

Vzpomínky pamětníka ze Stebna na válku a poválečná léta

Pan Ing. František Jelínek se narodil v roce 1937 ve Zbečně u Rakovníka v zemědělské rodině, jeho otec zde v letech 1938 - 1946 dělal starostu obce. Bydleli na polosamotě v křivoklátských lesích, kde se koncem války pravidelně scházeli čeští partyzáni a sovětsí výsadkáři, poslouchali vysílání rozhlasu z Moskvy i z Londýna. Členové výsadku, zkušení vojáci byli ze sedmičlenné skupiny poručíka A. J. Sokolova, která se v rámci jarní vlny výsadků na jaře 1945 snesla a operovala v tomto prostoru (Běleč - Kaly). Odbojové hnutí pomáhalo Rudé armádě v boji s nacizmem a řídil ho hajný Mátl. Zapojili se zaměstnanci místních četnických stanic, na schůzky chodil i strážmistr Pidrman, který později bydlel v Kryrech. Pomník partyzánské skupiny Andreje Sokolova a Františka Mátle se nachází v lese u obce Běleč. Pan Jelínek má živé vzpomínky na poslední dny války, jak se utvářel národní revoluční výbor v obci, jeho otec se stal předsedou a vznikla stranická organizace. Zažil i návštěvu vlasovců, kteří projížděli pomáhat zastavit postup německých jednotek během pražského povstání. Rusové přijeli 8. nebo 9. května, uvítal je tábor lidu a slavobrána, měli důvěru obyvatelstva, velitel byl úžasný člověk, byli v obci čtrnáct dní. V roce 1946 Jelínkovi ze Zbečna odešli. Otec byl národní socialista a po prvních poválečných volbách, kdy zvítězili komunisté, musel neustále čelit propagandě a nátlaku tzv. post revolucionářů a byl mu zabaven majetek. Nakonec se usadil v obci Stebno č. 18, už jako třetí usídlenec na zrušené zemědělské usedlosti.

V obci Stebno se pan Jelínek poprvé setkal s volyňskými Čechy a později i s příslušníky 1. československého armádního sboru z Kryr, kteří Stebno po válce navštěvovali. V roce 1947 zde byla usídlena početná rodina Vladimíra Dolejše ročník 1896 ze Sofievky. Ten vzhledem ke svému věku nebyl v armádě, ale další příbuzní rodiny narukovali do 1. československého armádního sboru a prošli všemi těžkými boji. Mezi nimi byl synovec Vladimíra Antonín Dolejš ročník 1914, odveden 1. 4. 1944 v Rovně, usídlený později na hájovně Kružín u Vroutku. Dále zde byla rodina dalšího synovce Josefa Dolejše: manželka, tři děti a Josefův otec. Josef Dolejš ročník 1908 byl odveden do armády 1. 4. 1944 v Rovně, 1. pěší brigáda, 3. pěší praporek a zemřel v říjnu 1944 v Karpatech. Ve Stebně bydlela také rodina Theofila Dolejše se dvěma syny, potomci žijí v Drahonicích. Potomci Josefa Dolejše jsou dnes v Kryrech a Vladimíra Dolejše v Podbořanech.

Během svého pracovního působení v Lounech na odboru zemědělské správy ONV a později v Žatci v Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském pan Jelínek spolupracoval s celou řadou volyňských Čechů, kteří se řídili slušností a poctivostí, vážil a váží si jich a jejich práce. Velmi dobře zná historické osudy této komunity a oceňuje její opravdu masovou podporu ve Svobodově armádě při osvobození Československa. Jenom namátkou zmínil plukovníka Jaroslava Perného, náčelníka štábu dělostřeleckého praporu v armádním sboru, po válce velitele Vojenské skupiny Žatec, později uznávaného chmelařského odborníka a prvního nositele Chmelařského řádu. Vzpomněl i na Ivana Tarčince z Kryr, účastníka bojů druhé světové války od Buzuluku až do Prahy a jeho celoživotní práci a výsledky při pěstování chmele. Připomněl rodinu Miloslava Pěničky, volyňského Čecha, který za úspěšnou práci pro české chmelařství obdržel mezinárodní Chmelařský řád. Jeho otec Václav, příslušník Svobodovy armády, byl v padesátých letech minulého století perzekuován. Syn Milan Pěnička žije dnes ve Stebně, kde převzal farmu, hospodaří v zemědělské výrobě a patří mezi významné pěstitele jahodníku.

Pan Ing. František Jelínek je velký znalec a milovník historie nejenom obce Stebno, kam se vrátil v osmdesátých letech minulého století podnikat v zemědělství a později trávit důchodový věk.

Věnuje se studiu celý život, má obrovský přehled a hluboké vědomosti, je velmi činorodý, rád by sepsal paměti obce. Právě on se v roce 2017 zasloužil o zrestaurování sochy Ježíše a usazení na původní místo z roku 1770 na cestě do Blatna. Před více než šedesáti lety v době totality zachránil torzo poničeného pískovcového Krista a ukryl ho do své stodoly. Zrestaurovaná socha Ecce Homo byla slavnostně odhalena a vysvěcena v srpnu 2019 a díky panu Jelínkovi zůstane zachována pro další generace.

Ing. František Jelínek, Stebno

Fotografie památníků

*Památník a hromadný hrob vojáků RA
na hřbitově v Kryrech*

*Památník obětem násilí první a druhé
světové války v Kryrech*

*Památník obětem násilí první a druhé
světové války ve Stebně*

*Památník obětem násilí první a druhé
světové války ve Strojeticích*

*Pamětní deska obětem násilí na hřbitově
v Kryrech*

*Památník obětem druhé světové války
v Běsně*

*Pamětní deska obětem druhé světové války
na budově bývalé školy ve Strojeticích*

ARMÁDNÍ GENERÁL LUDVÍK SVOBODA

(25. 11. 1895 - 20. 9. 1979)

Bývalý kapitán čs. legií v Rusku, od roku 1922 důstojník z povolání, učitel na Vojenské akademii v Hranicích, velitel náhradního praporu. V roce 1939 odešel do Polska, v letech 1939 - 1942 velitel čs. legionu v Polsku, později čs. jednotky v SSSR. Od roku 1942 velitel 1. čs. samostatného polního praporu v SSSR, se kterým se účastnil bitvy u Sokolova, 1943 - 1944 velitel 1. čs. samostatné brigády v SSSR, od 3. 12. 1943 brigádní generál, od září 1944 velitel 1. čs. armádního sboru, dne 4. 4. 1944 jmenován ministrem národní obrany v Košické vládě, v květnu 1945 povýšen do hodnosti divizního generála a již v srpnu do hodnosti armádního generála. V dubnu 1950 byl odvolán z funkce ministra národní obrany a jmenován předsedou Státního výboru pro sport a tělovýchovu a náměstkem předsedy vlády. V září 1951 zbaven všech funkcí, v listopadu 1952 zatčen a až do prosince vyšetřován StB a vězněn. Od 1. 1. 1953 penzionován, do roku 1954 pracoval v JZD, poté byl znovu povolán do armády a jmenován náčelníkem Vojenské akademie KG v Praze. V letech 1959 - 1968 pak pracoval jako samostatný vědecký pracovník VHÚ v Praze, kde se věnoval psaní pamětí. Od roku 1954 poslanec Národního shromáždění a člen jeho předsednictva. Dne 3. března 1968 byl zvolen prezidentem republiky. Od 29. 5. 1975 přestal tuto funkci pro nemoc vykonávat. Zemřel v Praze dne 20. září 1979. Byl trojnásobným Hrdinou ČSSR, dále Hrdinou Sovětského svazu a Hrdinou Jugoslávie. Celkem byl vyznamenán více jak šedesáti vysokými řády a medailemi Československé republiky, Ruska, Sovětského svazu, Polska, Jugoslávie, Maďarska, Rumunska, Francie, Velké Británie a USA.

"Nikdy nezapomeňte, jak lehce jste svobodu ztratili a jak těžce a za cenu velikého úsilí a velkých obětí našeho a zejména sovětského lidu jsme ji dobývali zpět".

Ludvík Svoboda

Poděkování

Ráda bych poděkovala všem, kteří mi poskytli informace a podklady k vytvoření medailonků svých otců, dědů a pradědů, těch, kteří na válku nikdy nezapomněli a my bychom neměli zapomenout na ně. Poděkování patří také Mgr. Dagmar Martinkové, předsedkyni Sdružení Čechů z Volyně a jejich přátel a Bc. Romanu Štérovi z Národního archivu v Praze za jejich příspěvky a v neposlední řadě Městskému úřadu v Kryrech za vydání této publikace jako vzpomínky na vlastenectví a statečnost příslušníků 1. československého armádního sboru v boji za národní osvobození.

Marie Čonková

Jméno a příjmení	rok a místo narození	odboj	zaměst. (pozn.)
Zedník Jaromír	1907 Moskovština, SSSR	ČAS	zeměd.
Žďárský Vladimír	1915 Dubno, SSSR	ČAS	(P)
K R Y R Y			
Bundaš Ladislav	1925 Klučarky, SSSR	ČAS	mistr - pilař
Bureš Vladimír	1921 Zálesí, SSSR	ČAS	zeměděl.
Balada Josef	1910 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměděl. (P)
Čupal Josef	1910 Pokosy, SSSR	ČAS	zeměděl. (Z)
Čečka Jan	1924 Vsetín, ČSSR	PV	řidič (Z)
Hradil Ivan	1815 Prisllob, SSSR	ČAS	zeměd.
Hlíňák František	1908 Praha, ČSSR	DO	stavitel (Z)
Hlaváč Vladimír	1923 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Holonka Mikuláš	1916 Preslop, SSSR	ČAS	agron. JZD (Z)
Juha Vladimír	1913 Nihinky, SSSR	ČAS	dělník
Kadleček Václav	1900 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kampi Michal	1919 SSSR,	ČAS	SNB
Knop Jan	1908 Mirohošť, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Koreček Antonín	1924 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd.
Kotrba Josef	1096 Semiduby, SSSR	ČAS	řezník (Z)
Králíček Petr	1916 Zálesí, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kroupa Antonín	1912 Naboč, SSSR	ČAS	dělník
Lucjuk Vladimír	1911 Zálesí, SSSR	ČAS	dělník
Lněničák Antonín	1900 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměděl. (Z)
Lucký Josef	1901 Sofijevka, SSSR	ČAS	(P)
Lipavský Vladimír	1915 Hrušovice, SSSR	ČAS	(P)
Mach Jan	1919 Klichčicha, SSSR	ČAS	dělník (Z)
Maršík Antonín	1916 Moskovština, SSSR	ČAS	zeměd.
Malý Vladimír	1904 Počajky, SSSR	ČAS	zeměd.
Marek Jaroslav	1918 Újezdce, SSSR	ČAS	dělník
Mazánek Evžen	1921 Zdobunov, SSSR	ČAS	dělník
Menzl Alexandr	1911 Maketiči, SSSR	ČAS	zeměd.
Pěchota Vladimír	1910 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd.
Pěchota Josef	1908 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Pěchota Václav	1900 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Pragner Jan	1920 Šelestovo, SSSR	ČAS	str. zám.
Rektor Václav	1924 Niva Hubinská, SSSR	ČAS	zeměd.
Svída Ondřej	1913 Kuzmeno	ČAS	dělník (Z)
Svisták Fedor	1913 Suchá Broňka, SSSR	ČAS	zeměd.
Subota Václav	1902 Sinověr, SSSR	ČAS	dělník (Z)
Stolec Václav	1900 Sinověr, SSSR	ČAS	dělník (Z)
Šlégr Vladimír	1901 Újezdce, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Šlégr Václav	1906 Újezdce, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Šimr Vladimír	1908 Dermaň, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Štěpka Antonín	1920 Čtyři Dvory, ČSSR	partyz.	železnič.
Šmatlava Dominik	1921 Oščadnice, ČSSR	SNP	dělník
Tarčinec Ivan	1919 Rekyty, SSSR	ČAS	zeměd.
Toušek Michal	1914 Huleč, SSSR	ČAS	zeměd.
Vašek Václav	1918 Noviny, SSSR	ČAS	zeměd.
Vinčkovský Alexandr	1926 Žvinec, SSSR	ČAS	železnič.
Vyhňálek Alois	1920 Buderáz, SSSR	ČAS	dělník
Vyhňálek Alexandr	1924 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Vyhňálek Jan	1912 Buderáz, SSSR	ČAS	krejčí (Z)
Wagner František	1896 Kryry, ČSSR	DO	zeměd. (Z)
Žáček Evžen	1925 Arzamas, SSSR	RA	radiomech.

OBĚTI DRUHÉ SVĚTOVÉ VÁLKY

V tomto konfliktu bylo zabito přes 60 milionů lidí.
Z toho vojenské ztráty představují cca 25 milionů mrtvých.

CELKEM OBĚTI Z JEDNOTLIVÝCH STÁTŮ:

Sovětský svaz	23 200 000	Rumunsko	841 000
Čína	10 000 000	Maďarsko	580 000
Německo	7 500 000	Francie	562 000
Polsko	5 600 000	Itálie	459 500
Japonsko	2 600 000	Velká Británie	450 400
Indie	1 587 000	USA	418 000
Jugoslávie	1 027 000	Československo	365 000

VOJENSKÉ OBĚTI PŘI OSVOBOZOVÁNÍ ČESKOSLOVENSKA (na území Československa)

Sovětský svaz	140 000	Československo	18 000
Rumunsko	33 000	USA	116

Oběti 2. světové války

Příslušníci 1.čs.arm.sboru Kryry

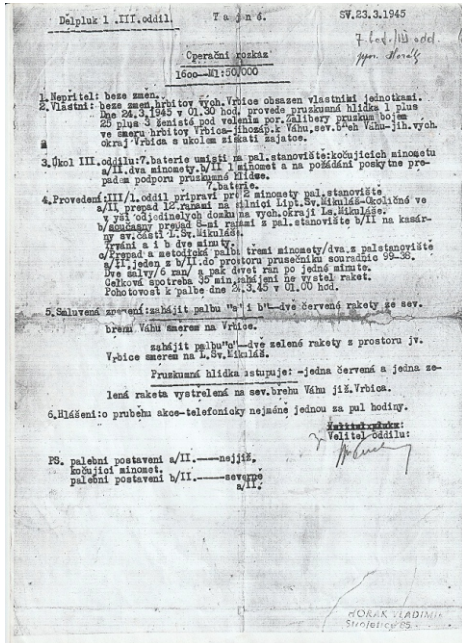
Jméno a příjmení	rok a místo narození	odboj	zaměst. (pozn.)
ŠIROKÉ TRĚBČICE			
Dopjos Daneš	1918	ČAS	zeměd. (Z)
Dufek Vladimír	1908 Dubno, SSSR	ČAS	pekař (Z)
CHRÁSTANY			
Pěnička Vladimír	1908 Hrušovice, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
KRÁSNÝ DVŮR			
Kučera Bohumil	1913 Kupařov, SSSR	ČAS	zeměd.
PODBOŘANSKÝ ROHOŽEC			
Mikulecký Antonín	1920 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
NEPOMYŠL			
Čech Antonín	1914	DO	SNB (Z)
Lošek Vladimír	1923 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
LUBENEC			
Kinšt Mikuláš	1925 Rožďstvěno, SSSR	ČAS	dělník
STROJETICE — OČIHOV — BĚSNO			
Blecha Vladimír	1922 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Buchal František	1909 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Bureš Josef	1926 Vrba, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Čmr Josef	1909 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Čupal Josef	1910 Pokosy, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Čupalovs Antonie	1922 Krasino, SSSR	ČAS	zeměd.
Čupal Bohumil	1915 Moldava, SSSR	ČAS	zeměd.
Čupal Václav	1906 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd.
Čapek Antonín	1923 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Fajman Alexandr	1903 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Florján Vladislav	1897 Turkoviče, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Florján Vladimír	1922 Turkoviče, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Frank Vladimír	1901 Boratín, SSSR	ČAS	zeměd.
Horák Vladimír	1924 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Horák Josef	1921 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Horák Alexandr	1927 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Holubička Miroslav	1921 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Houška Václav	1921 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Hálek Václav	1904 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd.
Chemický Vladimír	1911 Podlisky-Hoška, SSSR	ČAS	(P)
Ihlan Josef	1907 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kříž Josef	1927 Zálesí, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kříž Antonín	1891 Zálesí, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Křížek Vladimír	1900 Kvasilov, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kvapil Rostislav	1923 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kubelka Vladimír	1914 Buderáz, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Lucký Josef	1925 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Mašek Vladimír	1921 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Mašek Václav	1898 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Magylik Vladimír	1910 Vrba, SSSR	ČAS	zeměd. (P)
Menčík Boleslav	1898 Noviny České, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)

Jméno a příjmení	rok a místo narození	odboj	zaměst. (pozn.)
Menzl Josef	1923 Ptyča, SSSR	ČAS	zeměd.
Mokry Konstantin	1917 Hájky, SSSR	ČAS	zeměd.
Novák Antonín	1902 Hubín, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Odvárka Josef	1904 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (P)
Parpel Antonín	1914 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Parpel Josef	1924 Vrba	ČAS	zeměd.
Přáček Václav	1904 Smolárna, SSSR	ČAS	(P)
Růta Vladimír	1915 Volkov, SSSR	ČAS	(P)
Skopal František	1908 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Svoboda Josef	1927 Zálesí, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Synek Vladimír	1923 Noviny České	ČAS	zeměd.
Šilha Antonín	1927 Chatyň, SSSR	ČAS	zeměd.
Třeška Josef	1893 Skočice, ČSSR	rumb. vyz. zeměd.	(Z)
Vacek Stanislav	1910 Smolárna, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Vezvuka Jan	1908 Křemeneč, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Žáček Alexandr	1923 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Žáček Josef	1920 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Žáček Antonín	1925 Sofijevka, SSSR	ČAS	zeměd.
Š Y R O V I C E			
Čapský Petr	1926 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Jasanský Antonín	1914 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Jasanský Emil	1912 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Kocelský Vladimír	1906 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Korbel Emil	1910 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd.
Kubišta Vladimír	1909 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd. (Z)
Líšner Josef	1910 Novokrajev, SSSR	ČAS	zeměd.
Pavlik Antonín	1908 Novokrajev, SSSR	ČAS	hostin. (Z)
Janoušek Vladimír	1919 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Jeníček Emil	1915 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Ketner Emil	1928 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Kliment Alexandr	1919 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Kolář Emil	1925 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Svěcený Antonín	1913 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Šebek Václav	1923 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Tomáš Václav	1924 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Vegricht Antonín	1912 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Vešek Emil	1920 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)
Vešek Alexandr	1895 Novokrajev, SSSR	ČAS	(P)

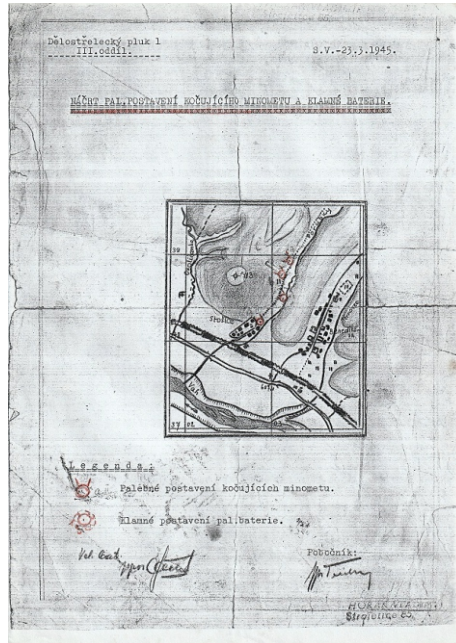
Poznámka: Z — zeměd., P — padl, ČAS — čl. armádní sbor, PV — politický vězeň.

Padl v Rudé armádě: Horděčuk Iří, Kovář Ludvík, Micháček Antonín a Příbyl Antonín, všichni z Novokrajeva. Na následky těžkého zranění zemřel: Čapský Václav a Fialová Ludmila.

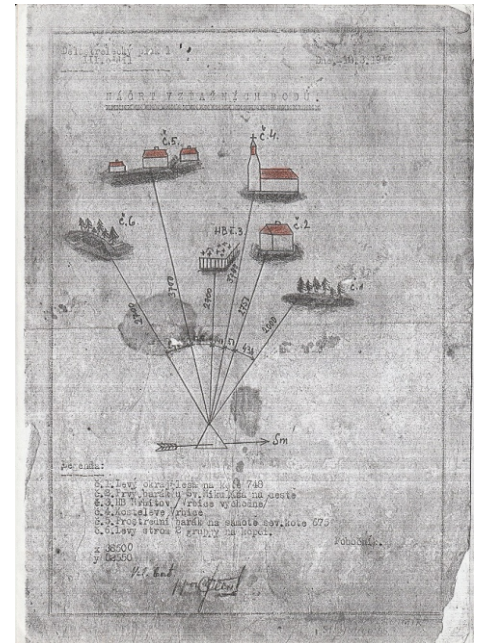
Příslušníci 1.čs.arm.sboru Strojetic - Očihov - Běsno

Operační rozkaz k ofenzivě
Liptovský Mikuláš - Vrbcia, březen 1945

Ofenziva Liptovský Mikuláš - Vrbcia,
náčrt palebného postavení

Ofenziva Liptovský Mikuláš - Vrbcia,
náčrt vztažných bodů

Václav Vašek v armádě

Alexandr Vyhnálek (vpravo) r.1944

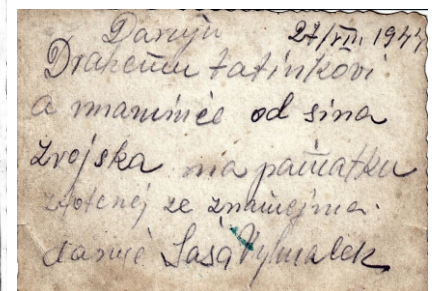
Alexandr Vyhnálek s bratry Aloisem
a Josefem

Medaile Václava Vaška

Alexandr Vyhnálek se spolubojovníky

Alexandr Vyhnálek - věnování rodičům
na fotografii

Medaile Alexandra Vyhňálka

Dukelská pamětní medaile

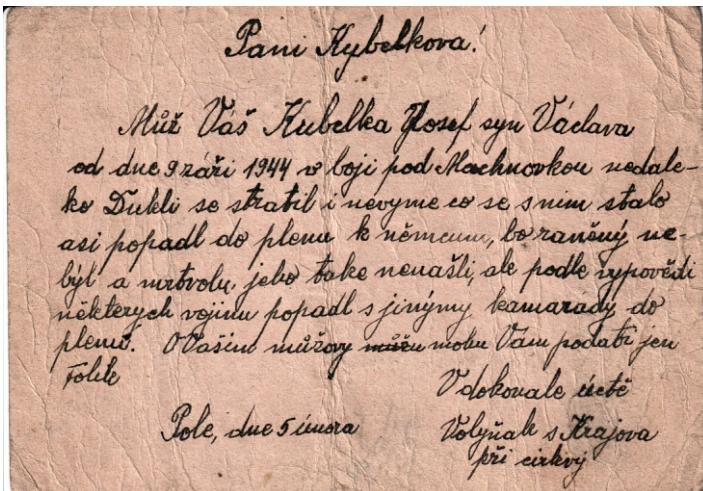
Sedmnáctiletý Josef Svoboda (vlevo) po válce

Československý válečný kříž - Josef Svoboda

Dopis o úmrtí vojáka z Buderáže - přední strana

Dopis o úmrtí vojáka z Buderáže

Vladislav Pěchota z Buderáže

Josef Pěchota z Buderáže

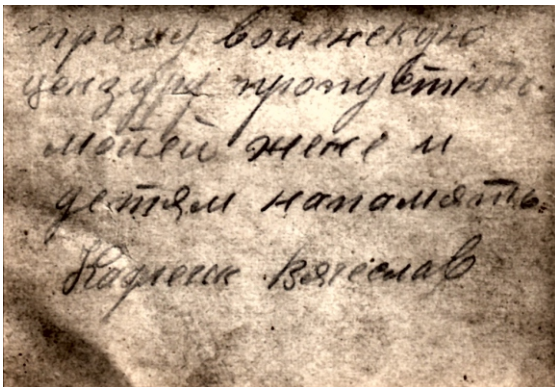
Buderáž 28.3.1944 - odchod do války

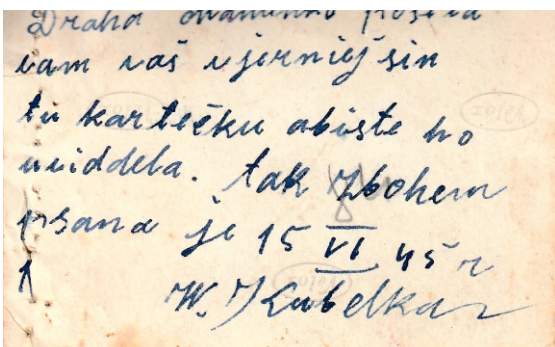
Buderáž, jaro 1944 - kapela před nástupem na frontu

Václav Kadleček během války

Václav Kadleček - zadní strana fotografie s věnováním rodině

Vladimír Kubelka - věnování matce na zadní straně fotografie

Vladimír Kubelka z Buderáže, červen 1945

Odhavení desky příslušníkům armádního sboru v Běsně 1948
uprostřed Konstantin Mokrý

Oslavy výročí osvobození Běsno 1948

15

obvenké pan Václav Černohorský, farář a
Porbořan. Ruštině vyučují nové přidělená
učitelka křesťany Antonie Červenková

10. února 1947 přijela první rodina
volynských Čechů. Byla to rodina pana
Karlíkova Křížka. Křesťan se konaly velké
přípravy a byla podávána slavnostní u
pana. Křesťanů, k přivítání M. N. V.
a korporacemi nedocházelo. Tože připraveny u
ostatní rodiny.

11. výročí narození J. G. Masaryka
konaly speciální školy s mírnou rodou ověřovací
oslavou dne 7. března v 6 hod. ráno se pana
Václava Křesťanů. Na slavnosti promluvil
v ústí J. G. Masaryka speciální školy. Křesťan
předsedá kámo. Křesťan. Byl provázen
fítem. Křesťan. Křesťan. Křesťan.

Dne 17. března 1947 vykonal na nejvyšší
škole inspekci pan školní inspektor Alois
Měška. Byl přítomen vyučování a prohlídku
se školou.

Velikonoční prázdná trvalo od 5. do 7.
dubna 1947.

Od 1. dubna 1947 do 30. června 1947
nastoupila E. Jungmannová, učitelka dom.
učeb. pro lékotočivost a materiální stravování
dovolenou.

Před 1. květnem 1947 byli ráci poučení

Volynští Češi.
7. březen.
Inspekce.
Velikonoce.
Svátek práce.

Zápis v kronice Obecné školy v Běsně o příjezdu
volynských Čechů

Oslavy výročí osvobození Běsno 1948

Slavnost k výročí osvobození v Běsně 1962

Slavnost k výročí osvobození v Běsně 1962

Bratři Synkovi před odjezdem na frontu

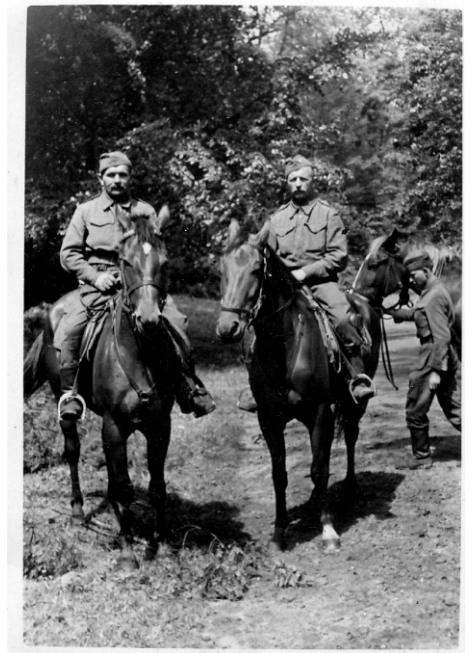
Časopis Věrná stráž z roku 1950 - vzpomínka na bratry Synkovy

Vladimír Synek a Antonín Malý

Vladimír Synek - Ostrava 1975, 30.výročí osvobození

Antonín Malý po odvodu na frontu

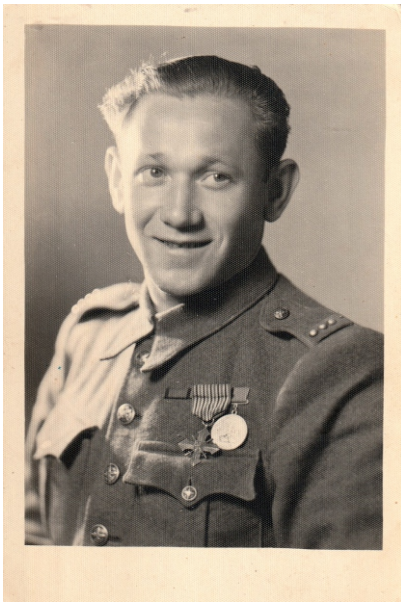
Vladimír Malý s bratrem Antonínem

Hrob Michala Touška v Hulči 1947

Hrob Michala Touška v Hulči 2018

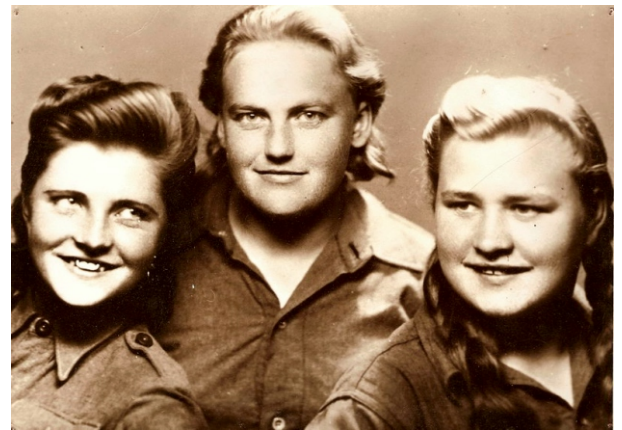
Bohumil Cupal na konci války

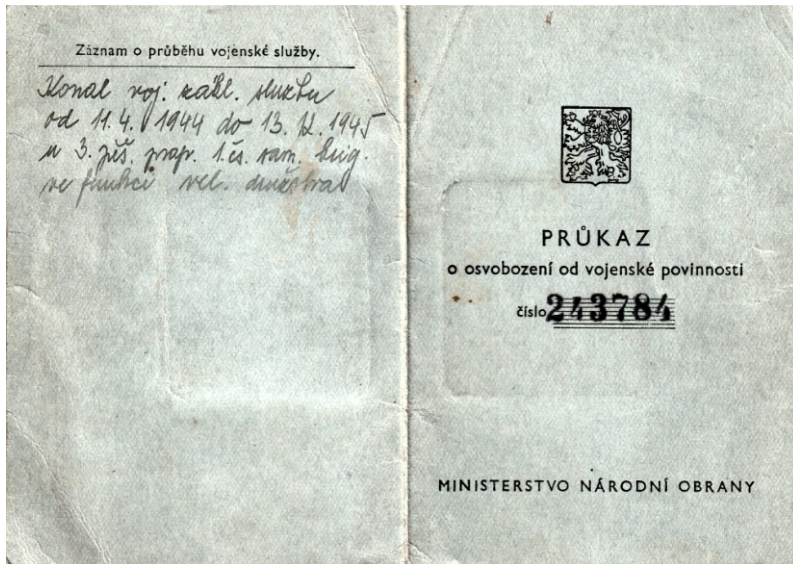
Antonie Cupalová, zdravotnice

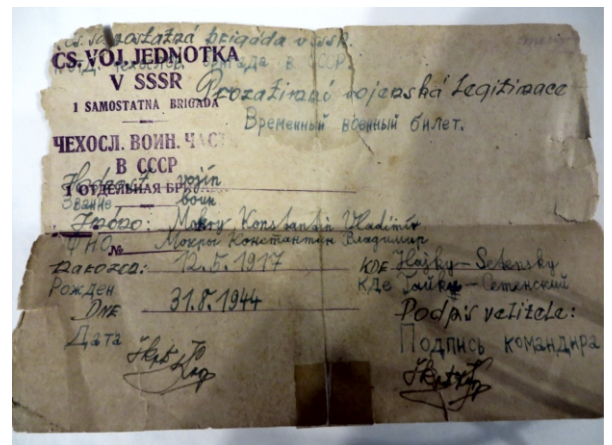
Bratři Cupalovi na shromáždění spolubojovníků, r. 1945

Zdravotnice Antonie Cupalová - vlevo

Vojenský průkaz - Alexandr Žáček

Prozatímní vojenská legitimace - Konstantin Mokry

Vojenský průkaz - Alexandr Žáček

Konstantin Mokry

Vladimír Mazylkin v polské armádě

Vladimír Horák s bratrem Emilem, květen 1945

Vladimír Horák s odbojáři u válečného památníku

Vladimír Horák u památníku v Českém Malíně

Vladimír Horák na Dukle

Josef Kříž se spolubojovníky z fronty

Poznámky:

SVAZ ČECHŮ Z VOLYNĚ
ZATEC
Šafaříkova 1646/50 - Telefon 365

Členská legitimace
čís. 54/odb. Poáb

Příbyl Předseda   *v. z. Horáček* Jednatel

Hlaste ihned změnu adresy!

Členská legitimace Svazu Čechů z Volyně - Josef Kříž

Pan (i) **Kříž**
Josef nar. 17.V.1927
v **Zálesí** na Volyni
bytem v **Běsno**
čp. 74 okr. **Podbořany**
je činným členem
SVAZU ČECHŮ Z VOLYNĚ

Jmenovaný(á) je registrovaný(m) volynským(ou) Čechem(ou) (Borůlka) se do vlasti, jako voj. armády
gen. Svobody

Svaz Čechů z Volyně vše doporučuje, aby čl. úřady vycházely dotčenému všemožně vstříc při budování nové existence ve vlasti.

Podbořany 28. ledna 1948

Členský příspěvek
Zápisné 20 Kcs.

Rok	Výše příspěvku	Datum zaplacení	Potvrzení
1946			
1947			
1948	100.-	12. I. 1948	Zaplaceno
1949	100.-	29. 11. 1949	Zaplaceno
1950			

Členská legitimace Svazu Čechů z Volyně - Josef Kříž

ЗАПИСЬ		ОЩИХ ЭТАПОВ ЭВАКУАЦИИ:			
Дата и час прибытия	Наименование этапа	Дата и час прибытия	Дата и час прибытия	Наименование	Дата и час прибытия
1/4 № 103	№ 103				
Оказанная помощь (название операции)			Оказанная помощь (название операции)		
Куда направляется			Куда направляется		
Фамилия врача:			Фамилия врача:		
Умер			194 г.		
Погребен			Фамилия врача:		
Исход: возвращен в часть строевым, нестроевым, направлен в батальон выздоравливающих, уволен и отпущен, уволен в запас (подчеркнуть)					

Вálečný průkaz raněného - Josef Kříž

ЗАПИСЬ		МЕДПОМОЩЬ		ВВЕДЕНИЯ СЫВОРОТКА	
Дата и час прибытия	Наименование этапа	Дата и час прибытия	Дата и час прибытия	Наименование	Дата и час прибытия
Оказанная помощь (название операции)		Оказанная помощь (название операции)		Оказанная помощь (название операции)	
Куда направляется		Куда направляется		Куда направляется	
Фамилия врача:		Фамилия врача:		Фамилия врача:	
Умер		194 г.		Погребен	
Погребен		Фамилия врача:		Фамилия врача:	
Исход: возвращен в часть строевым, нестроевым, направлен в батальон выздоравливающих, уволен и отпущен, уволен в запас (подчеркнуть)					

Вálečný průkaz raněného - Josef Kříž

KŘÍŽ ANTONÍN

*13.10.1891

Jméno: Antonín

Příjmení: KŘÍŽ

Datum narození: 13.10.1891

Obec narození: Zálesí

Okres narození: Ostroh nebo Ovruc - Volyně

Domovská obec: Zálesí

Domovský okres: Ostroh nebo Ovruc - Volyně

Zaměstnání: stolař rolník

Rakousko-uherský útvar v době zajetí: 26.zál.pr.

Datum zařazení do legie: 20.6.1915

Jednotka v době zařazení: 2.p.pl. (LR)

Den veteránů 11.11.2011, Miroslav Žáček při převzetí vyznamenání otce, Praha - Vítkov

Legionář a příslušník 1.čs.arm.sboru Antonín Kříž

Fedor Svisták
a Marie Svistáková - Samorigová

Pohřeb Fedora Svistáka, 1993

Marie Svistáková - Samorigová (vlevo)

Pohřeb Marie Svistákové - Samorigové, 2011

Ivan Tarčinec a Josef Svoboda na vzpomínkové akci v Terezíně

Ivan Tarčinec a Vladimír Horák s odbojáři

Pietní akt Kryry 1960, návštěva sestry Kavezy Nikolaje Fedoriče, pohřbeného v hromadném hrobě na hřbitově v Kryrech

Pamětní deska na hřbitově v Kryrech se jmény pohřbených

Pieta u památníku v Běsně, září 2018, sraz rodáků

Vysazení stromu republiky volyňských Čechů, Běsno 2018

Požehnání stromu republiky volyňských Čechů, Běsno 2018

Strom republiky na památku volyňských Čechů, Běsno

*Pamětní deska u Stromu republiky na památku volyňských Čechů
Běsno*

Použité prameny:

- Fotografie a dokumenty - soukromý archiv Marie Čonkové a potomků volyňských Čechů
- Databáze VHA - Vojenský ústřední archiv
- Jan Smetana, Podbořany, dějiny města a okolních obcí, Podbořany 2001
- Jana Kuprová, SOA Louny
- Miroslav Brož, Válečné dokumenty vypovídají, Praha 2007
- Osobní a písemná svědectví potomků volyňských Čechů

---

75. VÝROČÍ OSVOBOZENÍ ČESKOSLOVENSKA - SBORNÍK PODLE VZPOMÍNEK PAMĚTNÍKŮ

Fotografie na obálce: Generál Ludvík Svoboda na Mírové slavnosti v Kryrech v roce 1967

Zpracovala: Marie Čonková

Vydal: Město Kryry, Hlavní 1, 439 81 Kryry v roce 2020 u příležitosti 700 let od založení města 1320 - 2020

Editor: KPIPZ Městského úřadu Kryry

Grafická úprava: Reklama M.T.R., Markova 15, 331 41 Kralovice

Tisk:

700 **MĚSTO KRYRY**
1320 - 2020